

308327

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 నం॥ నవంబరు నెల 20 వ తేది శుక్రవారము
ఆనంద నామ సంవత్సర మాగ్గ శిర శుద్ధ తృతీయ 3.

No. 215
సంచిక ౨౧౫

అమృతంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము జేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-3-0 అణాలు మాత్రమే

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోల్చి జాపును.

చార్మపునుపుల తారదోలును. పొట్టుపోగొట్టును

వనమూలికలచే హిందూదేశమందు

తయారుచేయుటను మంచిమందు.

మనాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నార.

పంచభావచిటి మాదిగోనిన తానును గలగడు

అమృతంజనము డిపో, నెం 109, ఫోర్ట్ జంబాయి. లేక, 6, 7 తంబుకెట్టిపి, బార్డి ట్రాక్. మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయెలువాచ్.

నాలుగుసార్ల సహా ధర రూ 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డయలమీడి

మాకంపెని చేయ ఎట్టనిసిరా

లో ముద్రింపబడి యుండును.

ఇది చూచుట కందమై తలదీగ

మును, దప్పుత్రాఫ్ అను గ్లాసు

దూమునుగలిగి వా. ప్రభులకు

దగియుండును. 8-1/2 షాత లో

భాగమున గ్యారంటీ చిటి అతి

కించి యుండును. సీను నుండి

మాత్ర తయారుచేయబడినది గాన నెవరయ్యెదను తక్కుదు.

ఒకరొక్కరును దీయుదురను తలంపుతో తక్కుర నెలనుంచి

తిమి. చాలకాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడి

యార మిదియొకటియేయని యనుభవమున తెలియును. ఇదివల

కనేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది

యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మాపట్టణముననే యా

టలు కొని సంకల్పించినన, నేనుమాట తెందుకు?

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, ఫోర్ట్ బాక్సు నెం 161, మద్రాస్

అమృతమైన కథలు.

పరసియాపాటి వినోదకథలు	1	4	0
లీలా, లేక నుకేంద్రనగరమణి	1	4	0
జగ దేకరంభ	0	10	0
మనోరమ	0	10	0
సహోదరవాంఛ	0	4	0
కేసరి	0	4	0
మధురవాణి	0	4	0
లిండిపోతురాముడు	0	4	0
మదనమాలిని (ద్రాసు)	0	8	0
శ్రీమద్రామానుజము (నాటకము)	0	12	0
మోహనవల్లి	0	8	0
చంద్రకాంత	0	6	0
జశభీమ పాకకావ్యము	1	8	0

మావిలాసము :-

మధురవాణి పుస్తకాలయము

25 నమ్యాకొరుపిడి,

మద్రాసు.

ది న ప త్రి క.

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.

చందా సంచి నకు రూ. 12-0-0, 8 మాసములకు రూ. 8-4-0,

6 మాసములకు ,, 6-4-0, 4 మాసములకు ,, 1-2-0

క్రాంప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెని, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,

రయిసు మిల్లులు,

పిండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు

మొదలగు వాటినిన్నిటిని ఆవిరివలన గాని, గ్యాసు

వలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుచ్ఛక్తి

(ఎలక్ట్రిసిటీ) వలనగాని, నడపింపవలయు ననువాకు

ప్రెస్ మేటులకు, స్పీ-ములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది.

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు

ఇంజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

మేము ఎంగల్ బర్న్స్ లూలిగేటింగు ఆయిలు

లకు ఏజెంటులము.

చిరునామా :-

నెం 7, ఆర్మీని యక్ వీ థి,

మ ద రా సు.

The Crompton Engineering Co.,

7, Armenian Street, MADRAS.

దైర్య కవచము.

దైర్యమనగా అపదలయందు మనస్సు చలించకుండుట. ఇట్టిదైర్యము కలిగిననే మనుష్యుడేలోకమునైనను

సుఖముబొందును. కానుక్రోధాదులు మనస్సును బాధించునేకాని. సుఖమును గలుగజేయువు. వీనిని మాన్పుకొను

టకు తగినసాధనము దైర్యమేకాని కేలుకాదు. ఏ మనుజునియందు ఉత్సాహము, సాహసము, దైర్యము, బుద్ధి,

శక్తి, పరాక్రమము అను నీ యాణుపారుపగుణములు కలవో వానికి దైవమును దోడుపడును. ఈ యాణుగుణ

ములలో దైర్యము ప్రధానము. మనుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును అత్రుశక్త్యములచే భేదింపదగినదివి.

ఈ దైర్యమనెడి కవచమో యత్రుశక్త్యములకు అభేద్యము. ఈ దైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై. "అన్యత్రభీష్మ్యాత్

గాంగేయాత్ అన్యత్రన వానాసుతాః" అనెడి జీతేంద్రియం దైన భీష్మనియొక్క చరిత్రము నతి సులభతైలిని తెలిపి

యున్నది. ఇది చిన్నగ్రంథము. నెల అణాలు 0-1-0 మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వలయువారలు:-

ఆర్ వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ,

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాడ్వే, మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

ఇది అశ్వమేధమును రీతిని ప్రతిమూలకముండియు అరఖలుదీయు సుపాయము లను ఆయంతులచే రోగనామాన్యమును, నివర్తించజేయు పద్ధతులను, చెలుపు నుచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అరఖలు సామాన్యవైద్యము గూడ కేముటకు పోయియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేది గ్రంథములయందు వెల్లొనబడిన మూలకలే గాక యూనాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలకలు గూడ గ్రహించ బడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణాదులు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలనుభవముగల వల్లెటూరి వైద్యు లకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహ కారికనుండునటుల దీనికి సరళముగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందు విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప చెలియగలను.

వెల రూ. 2-0-0.

1. మాధవనిదానము.	రూ. 3-0-0	6. వస్త్రీకర్మ.	రూ. 0-4-0
2. పథ్యాపథ్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. శ్లేషజ. కల్పము	} ఇవి ఆయుర్వేదము.
4. ఆగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చక్రకసంహిత.	
5. శల్యకంఠము.	" 0-4-0	10. సుశ్రుత సంహిత	

పోస్టేజి వేరుగా నియ్యవలయును.

వ్రాంచాకీస్:-

12, తంబుకెట్టి వీధి, } వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.బి
156, బ్రాహ్మణ్. } ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మదరాస్.

మాగశక్త చందాపాదులకు మాధవనిదానము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు కూపాయకి నాలుగవారు తగ్గించి యియ్యబడును.

అత్యుత్తమమైన మదరాసు సిటీటర్బనులు.

మంచి పట్టుకొను, చక్కని జల్తారుతోను చేయబడినవి.

ఎర్ర తలపాగలు, ఒక అంగుళము బంగారు జల్తారుగలవి. ఇన్ స్పెక్టరులకు బాగుగా పనికివచ్చును.	భర రూ.
మైసూరు మాదిరిగాని, మదరాసు మాదిరిగాని రోరిన మాదిరి పంపబడును.	7.0 0
కుక్క ఎర్ర పట్టుగుడ్డటగ్గును, మైసూరుమాదిరిగాని మదరాసుమాదిరిగాని కెర్డమనమ్యులకు ఆకేక పంపులలో చేయబడిన తలపాగలు ఒక్కొక్కటి	5.8-0
మైసూరుగాని మదరాసుగాని మాదిరి. ఎరుపు, గోజా, నీలము, తెలుపు వగయరా రంగులలో బంపబడును.	6-0.0
లలయిన తలపాగలపై జపానరంగు చేయబడినది.	1-0.0

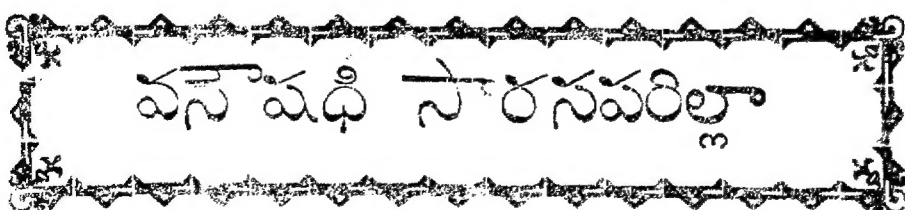
అర్జునుల పంపునపుడు తలయొక్క కొలత పంపుడు. సగముచాల్చి అడ్వాన్సుగా ముందు పంపవలెను.

ఎస్. ఇస్మాయిల్ అండు సన్,

అర్మీ, వాలంటీయర్, పోలీసు కంట్రాక్టర్లు, 67, మూరు వీధి, మదరాసు.

S. ISMAIL & SON,

Army, Volunteer, and Police Contractors,
67, Moor Street, Madras.

వనోపధి సారసపరిల్లా

ఇది జీవామృతమునూ, సత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను కాగుజేయును. కీళ్ళపొట్ట, వానివాయువుపోట్లు, రసవట్లు, రక్తహీనతావలన గలిగిన అన్ని రోగములును దీనివలన లభింపగలను. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడింపుపుంపులకు పుష్టినిగలిగించును. సత్తురును గుడ్డచేసి చచ్చిపోయిన దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. 25 వీణామందును వాడెను. శరీరమున నొక విధమైన మోటు గనపించును. తెండుసీపాయి ల దీనిని 10 రోజుల కంటే ముందు వాడవలెను.

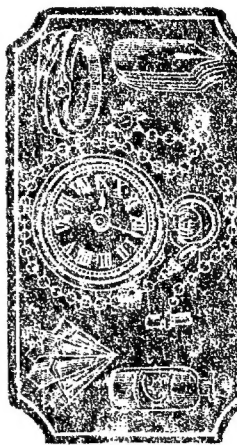
వీణా మందు రూ. 1-4-0.

డాక్టర్ డి. బి. సావంత్, 144, ఫనాస్వాది, నెం. 2, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144, Fanaswadi, No. 2, Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతోటి రు 2-14-0 లు మాత్రమే. 6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈ వాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్ పనితో లేక నాణ్యమైన యంత్ర సామానులతో తయారై యిప్పు డే నూతనముగా వచ్చి యున్నది. కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుం డా సరియైన కాలక్రమము చూ పించు వాని యిదియే. మిగుల నుండరమైనది. దీని 6 బహుమ తులవివరం:- (1) నాణ్యమైన చేతిగుడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్త రు సీసా, (3) సర్వాకారమైన ఉంకరము, (4) గడియారపు గొ టను, (5) వివిధమైన స్టీలునిబ్బు (6) దిక్కులుచూ వెడు కంపోను.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు. బి. ఆర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ, నెం. 7, కోపు కంకటాచలయ్యర్ సుండు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల నెంట్లులను ప్రేమించువారు

ఆటోమిట్ బహార్ (రిజిస్టరు)

అనుప్రాగ్గేయులకు జ్ఞేయపడిన అత్తరుయోగించవలయును. మనోహరమయినది, నూవానగలది, కాలకాలము వాడవ యుండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే తయార చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్దసారము చేర్చబడ లేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, పోటుమీదగాని కొన్ని బొట్లను వేసికొనినయెడల నూవానలతో గూడినపులతో లోనే సూర్యున్నట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన కేయికముల పుష్పములనుండి తయరబడిన అత్తరు యొక్క నూవానసంధిని చుటకయి ఆటోమిట్ బహార్ ఇవ్వమని మీదగ్గరనున్న హెచ్చరికపరు నడుగవలయును. వారితావున లేజని మాకు వ్రాయుడు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, క్లెన్స్ అత్తరుగల పెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0. ఈయన తరతూ నరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ ండుమండు కాదులు డబ్బు 1-1 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనవారే భరించవలయును. పోటు ఎకెంటు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కంపెనీ కంపెనీ, 156, నామా మసీదు, బొంబాయి. కుడరాను ఏకెంటు:- మెహత పురమోర్తం మూర్తి, నెం. 29, వై నాబజారు రోడ్డు, పునరుబజారు సమీపం, మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది శుద్ధినిపండి ఒక వనమౌలిక. ఇదియే మన పూర్వీకుల అలెరికాశ్యపు కొవధము. దీనిప్రభావము కనుగొన వలయునన్న రాత్రి పండుబోవు సమయమున పుచ్చు కొనిన కొన్ని పండులలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంక కర్మము పోసి ట్టుటకు ఇంతకుమించినది లేదు. జన్మించితి దుర్బినియోగముచేత మాత్రత్యారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటతో రాజువంటిది. రక్తమునకు ప్రభవించి నశములకు పటుకృయము చేసామునకు బలమును కారితయు నిచ్చును. 20 విధములగు హేనుములను మొదలగుం జాతనము చేయుటలో గండివినంటిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీమతి, పురుషులు, బాలుర కృద్ధులు అందరును నుకయో గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల కృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-8 2-0-0; పోస్టేజి ప్రత్యేకము

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు, (13-5-14) కలియుగబీమ, 16, కృష్ణప్ప మొదలివీధి, తిరుపల్లికేసే, మదరాసు.

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవ కూర్పు.

"శ్రుతమతియైన యాంధ్రకవి భూర్జటి పంజుల కెట్లు కల్గెనీ, యతులిక మాధురీ మహిమ" యని శ్రీకృష్ణదేవ రాయ అచే కొనింపఁ బడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ నశించి పెద్దయశిరములతో ఆంధ్రవాల్మీకి రామాయణమునకు భద్రాదిజయ నాటకమువలె ముద్రింపఁ బడినది. ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను శుబ్బరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికి జేర్చబడినది. ఇందు కీ కాళహస్తికర్మనివహము గలదు. 64 పుట కాలిజీ వెల 1-0-0-0 పూర్తికాలిజీ 1-4-0-0 ఆంధ్ర ప్రభుత్వమువారి కొనుపాకి 1-0-0-0 రు 0-4-0-0 లుండు ప్రోగ్రామము. కలసివారు శ్రీ రామజయముడిరము, తిరుపల్లికేసే, మద్రాసు, అని వ్రాయవలయును.

క సూ రి

తూల 1 కి రూ. 30-0-0

వివర్జ్యములకు, కలరాకు, సుంధకి, బాలింత గోగములకు, నాతములకు, చిన్న చిన్న జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము కన్న ప్రియమగుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట దుస్సము. మా డిపోయందలి కస్తూరి, యాదితర పదార్థము లేనియును తేర్చబడవు. ఇంత వరకు మాత్రానుండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనిని వారొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు.

అమృతాంజనంబో, 6 తంబుశెట్టిపిడి, మృదాను.

వాతావరణ నిర్ణయ

1914 400 నవంబరు నెల 20-6 కి

ప్రకరణము.	కొలతనుండి కొనుగోలుకావలసినది 20 గ్రాములకు అందులకు	కొలత 24 గ్రాములకు, నిదన ఉత్పాదకము.		కొలత 24 గ్రాములకు.	
		రూ.	పి.	రూ.	పి.
గోరాలపురము	29.905	88.75.3	...	64.59	41.99
బాల్తీ	29.895	84.2.41	...	89.8	33.42
బాల్తీ	29.9.5	88.268.4	...	29.95	86.15
బాల్తీ	29.872	88.169.2	...	29.68	87.84
బాల్తీ	...	89.9.67.0	...	25.92	...
బాల్తీ	29.860	85.470.1	...	81.2	27.44
బాల్తీ	29.827	85.67.4	...	52.05	31.5
బాల్తీ	29.814	84.7.26	...	53.48	47.55
బాల్తీ	29.805	81.8.4	...	49.61	43.91
బాల్తీ	29.781	86.272.2	...	62.1	66.56
బాల్తీ	29.821	86.0.50	0.53	55.81	56.79
బాల్తీ	29.817	84.9.6.1	...	104.02	11.69
బాల్తీ	29.818	87.372.8	...	116.52	118.78
బాల్తీ	29.813	88.9.2.9	...	46.10	6.09
బాల్తీ	29.817	90.277.4	...	81.54	71.64
బాల్తీ	29.899	82.261.4	...	41.78	29.97
బాల్తీ	...	88.064.1	...	16.70	19.75
బాల్తీ	29.866	8.864.8	...	18.97	19.00
బాల్తీ	29.909	87.464.0	...	26.08	25.90
బాల్తీ	29.881	89.065.6	...	25.84	28.86
బాల్తీ	29.886	81.859.6	...	29.54	38.61
బాల్తీ	22.728	58.2.47	...	59.40	47.91
బాల్తీ	28.464	61.439.7	...	48.91	49.57
బాల్తీ	29.854	88.5.84	...	18.41	18.75
బాల్తీ	29.875	85.1.50	...	32.72	88.68
బాల్తీ	29.860	80.0.86	...	84.90	37.05
బాల్తీ	29.840	89.8.9.8	...	16.94	26.65
బాల్తీ	29.8.1	88.270.9	...	28.79	29.17
బాల్తీ	28.842	92.0.71.6	...	22.8	37.14
బాల్తీ	...	...	...	27.16	18.46

వాయుభాగము ద్వీపకల్పము యందు ఒక మాదిరిగాను బంగారమునకు ఉత్తాభాగమున కొంచెముగాను తూర్పు భాగమున విశేషముగాను పోచినది. తుపాను ఉత్తమునకు వ్యాపించుట కప్పకుచున్నది. పోర్టు బయరువద్ద కలిదవీ యున నండియు తూర్పుతీరమున ఉత్తమునండి వాయువ్య మునకును వీచుచున్నది. ఇక్కడ సముద్ర మట్టకల్లోలము గాను గాలికమున గాను నున్నది. శీతోష్ణశక్తి యందరికాగా మార్పులులేవు. ఆల్బుమెన్త్రె కన్నాటమరు విశేషముగానున్నది. రాష్ట్రమున వేడిమి ద త్రవలములలోను, మెనునలోను, కన్నాటమరున లెక్కన గానున్నది. తక్కువోట్ల తేనులకు గురి శీతోష్ణశక్తి మామూలుగానున్నది. కన్నాటమరునకు వాయుమండలమున వేడిమిచిగింపు, బాష్పాయనము, మెప్పులు కమ్ముకొనియున్నది. ప్రాంతములలో క్షయక్రియలు కుదరినవి. తుపాను ఉత్తముగా బంగారాభాగము ఉత్తాభాగమున వచ్చుచున్నది. వాతావరణము గాలి క్రిగినా చున్నది.

ఆం. ఎల్. ఎల్. జోషి, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

నోటీసు.

గుంటూరుపట్టణమున సాహిత్యపరిషత్తు, యాదిగన సంకలముచేసిన వారి మేనేజిమెంటును నున్నట్లు, ఏబది ముగ్గురు ౫ లిగినట్లు "ది గుంటూరు కాటన్. బ్యాంకు, అంకు పేసరుమిల్సుకంపెనీ" అని వాడబడుచున్నట్లు, గోసె సంఘము తగుగుచేయు యంత్రాళముల కొందగు పెద్ద మనుష్యుల కంటానువద్దతిరి ప్రముఖులను పనిచేయుటని ("తానాపకమయ తాము పెండ్లముల యిచ్చుచున్నందున యాసాలుఅనగా 915 ను" జనవరి 1 గాయతు 1915 ను) నవంబరు నెలఖరతు అయ్యి పదనొకండు మాసములకు గుత్త పనిచేయుటకు నిశ్చయించుకొని యాదిగనమునకులకు లోబడి కష్టపడరించదలచుకొనవారు పెండ్లముల పంపుకొనుటకు యందుమూలముగా కొరబడచున్నారు.

వగతుల వివరం

(I) పెండ్లముల పంపువారు, నిమగ్నసామ్యులతో భారీ చేసినట్లు విశాఖపట్నం జిల్లావేపు నరకుగాని దానిలో సమానుకునట్టి లేక అంతిక్ నాణెములుట్టి గోగునాను తమ ఖర్చునిదకంపెనీవారి ఫాక్టోలో నప్పించిచో సదరు వాణిజ్యములనుకాదు కంపెనీవారిచేధరించి, సాదాసంధులు అనగా ట్టిల్లు నేత కాకుండా) రాయుచేసి ఒప్పగించుటకున్న సదరుసంఘము కొలలుచేయుచుకొను వారియిష్టమును అనుసరించి "4" X "29" లేక "84" X "28" అంక. కుల కొల్లుకుల విగా తమారుచేయుటకున్న కంపెనీవారు సిద్ధముగా నున్నారు.

(II) కంపెనీవారు సదరుమిల్లును మాసమునకు 20 రోజులకు తక్కువకాకుండా ప చేయుదురు.

(III) పెండ్లముల పంపువారు, వైచిత్రిన 11 మాసముల కాలములో పంపు 1 కి F01 విద్యుత్తు పోవాయిల 4000 నాలుగువేల ఫుట్ల గోగునారకు తక్కువ కాకుండా కంపెనీవారికి ఒప్పగించవలెను.

(IV) పెండ్లముల పంపు గోసెలు సప్లయచేసి నమెడల యావకముగా చేరుబడ్డి సమయము 210 ఇన్చుకు లేక 250 ఇన్చుకులైన సమయముల వేలుగా కంపెనీవారు ప్రస్తుతే పెండ్లములకు కంపెనీవారు తమ ఫాక్టరీవద్ద నప్పించుదురు.

(V) సంఘము పెండ్లముల 500 విద్యుత్తు పోవు తూనికల ఫుట్ల 1-కి యింకొచ్చుక సమయము నిగూరుచేసి సందుగాను కంపెనీవారికి యిచ్చుకొనుటకు తమయిష్టమును తెలియజేయవలెను.

(VI) పెండ్లము యానెల 23-11-1914 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకులోగా కంపెనీవారి హెడ్డుఆఫీసులకు గుంటూరుకు చేరవలయును.

(VII) పెండ్లము అంగీకరింపబడి ఖాయిపరపబడిన వెంటనే అంగీకరింపబడిన పెండ్లములకు 500 విద్యుత్తు రూపాయలు కంపెనీకి ధగనకుండి నియ్యవలెను. సదరు ధగనకుమొత్తమున ఆఖరుమాసమునందు లెక్కలోచేర్చుకొని సమాచారమునబడును.

VIII. ఈ ప్రకారముగా ఖాయపరపబడిన పెండ్లములకు ఆఖరు చేసిన తేలుప్రకారం మరకు ఆఖరుకు 4000 నాలుగువేలఫుట్లు వార డెలివరు చేయలేకపోయినను, సదరు మొత్తమునకు కంపెనీవారికి చార్జి యిచ్చుకొనవలయును.

IX. వైచిత్రి ఉదహరించిన గడపులోలన యావత్తు మొత్తము అనగా 4000 నాలుగువేలఫుట్లవారకు సకాలములో ప్లయచేరుబడినవెడల దాని సమయముగాతగుగుచేయుటకు కంపెనీవారు యిందుమూలముగా బాధ్యులయిఉన్నారు. అటు లావరించుటకు కంపెనీవారిలోపమువల్ల సాధ్యపడనియెడల కొరబడిన పనిని మరతుకుమించిన తర్వాత సయసు కంపెనీ వారుతమారుచేసి ఒప్పగించుటకు బాధ్యులయిఉండురు. అయితే పనివాండ్లు నమ్మకీసినపని చేరుక పోవుటలగాని దైవిక రాశికి కనులకలగాని కంట్రాక్టుప్రకారం కంపెనీవారు పనివెగ వేర్వేరకపోయినయెడల అందులకు కంపెనీవారు జవాబుదారీ చేయరు.

X. పెండ్లముల యిచ్చివారు సమయచేరు నిమిత్తముతూచి ఫాక్టోలోకి ఒప్పగించి సగవయిన అగుతేలు ప్రకారము ఆ సమయమున 2 వామలకు ఒకసారి కంపెనీ వారికి చెల్లించియివడవలెను. అయితే ముటుయందు తప్పిపోయినచో ఆ గ్యుకుకు దిము 1-కి 500 చొప్పున కంపెనీవారికి నష్టం యిచ్చుకొనుటకును బాధ్యులగా నుండవలెను.

XI. సదరు పెండ్లముల అంగీకరించుటకుగాని తీరపురించుటకుగాని కంపెనీవారికి ఆధికారము గలదు.

ఇందు కేసుగామై సెషియో నామయ కారువారు గుంటూరునందుకు కంపెనీ హెడ్డు ఆఫీసుకు వ్రాసి తెప్పించుకోవలయును.

వై. డా. మెకటూచలపతి, లింగయిల్లు రామచంద్రరావు, గుంటూరు.

సానికవార్తలు.

బాబు రవింద్రనాథ్ ఠాకూరు:—వీరు చెన్నపురిలో జరుగబోవు యానాథా శాస్త్రీక మహాసభకాగ్రస నాధిపత్యము వహించుట కంగీకరించిరి తెలియించుచు.

గవర్నమెంటు మెంటర్నీటి ఆనుకరి:— రెవ్వు నెంటు కన్నల్ జి. జి. గిన్నర్ల కారికి బదులుగా కిపాసు పి. ఎ. ఎఫ్. హింగ్లెవు వి. ఎమ్. ఎన్. గారు నూపరింపెండెంటుగా పనిచేయుచున్నారు.

గ్రామ్యయేటకు వింగ:— రేపు సాయంత్రాలము 4 గంటలకు పచ్చయప్ప కళాశాలయొక్క ప్రిన్సిపాలు, ఉపాధ్యాయులు, ఆకళాశాలయొక్క క్రొత్త గ్రామ్యయేటకు వింగ చేసెదరు.

వైశ్యకుల బేరీసెట్టు లాగుము:— ఈ సంఘము యొక్క మొదటి సాంత్విక కోర్కెరము ఈనెల 22 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 3.30 గంటలకు జరుగును. ఎమ్. ఎమ్. రామలింగము రెవ్వువారు గ్రామసాధిపత్యము వహించెదరు.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సభము:— ఈ సంఘము తాత్పర్య వెగలూరులోను నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సభయింది గమన ఈనెల 22 వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరుగును "ప్రభుత్వ శీతము" అను విషయమును గురించి ప్రత్యేకంబ సభ్యుల వారుపాస్గించెదరు.

రెవెన్యూ కళాశాల ప్రకృతిచిత్ర విద్యార్థుల సంఘము:— "కారీకాత్తము" గాయములొలికవారికి చేరుకలసిన మొదటిచిత్రము" అను విషయములను గురించి డాక్టరు. యు. గామాగాథుగారు రెవెన్యూ కళాశాలలో యీ ఈనెల 21 వ తేదీ మంళవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు పాస్గించెదరు.

డబ్బీ కిరీయా 12 వ్యాసమాసము:— వంగబాబు-దత్త అడ్వాకేట్స్ కిరీయో నెంబరుకు బులో నున్న ఉపాసకునియందు ఈనెల 29 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు ఉపమాజముతో పు. బి. హ్యూయ్య గారు ఆయనాధికారమును విషయమును గురించి ఆ గ్లభావబో బోధించి పిమ్మట ప్రార్థనలు సలిసెదరు.

తిరువల్లి క్రైస్తవాలన్నదా సమాజము:— ఈ సమాజము ద్వారా క్రిందటి నెల 27-వ తేదీన పి. ఎఫ్. రావు, స్వామి ఆగ్యురుగారు తమతండ్రిగారి ఆర్థికమున పురస్కరించుకొని 100-నుండి బీదలకును, ఈనెల 4-వ తేదీన క్రిశ్చియనున శ్రీరాజుగారు రాణిగారి భావకారము 100-నుండి బీదలకును, ఆదివారమున క క్రిష్ణప్ప నెట్టిగారు 25-నుండి బీదలకును, 17-వ తేదీన పొప్పలవాడు వంకాయల కుప్పయ్య నెట్టిగారు 100-నుండి బీదలకును ఆర్థికదానముచేసిరి.

లెస్లీ డి. దొరసానిగారి నాట్యము:— ఈమె యీ పట్టణములో చితుకువద్ద ఒక నాట్యసభచేసి టిక్కెట్లవలన 1670 రూపాయలను పోకచేసి ఆయాసాయలను శ్రీగర గృహకారించినది. ఆడబబ్బిలో చెన్నపురి ఆనుకరియొడకు 90 రూపాయలను రాయల్ డెలివ ఫలికర్లు అప్పగియేయను వారికి (ఈ సంఘమువారికి యాధ్యమగన కలిగిన కష్టములను నివారించుటకు) 500 రూపాయలను, యాధ్యమలో పోరాసుచున్న నీకాయకు 200 రూపాయలను ఇచ్చెదమని శ్రీగర్లగారు తెలియపరచిరి.

చెన్నపురి మెడికలుకళాశాలలో నుపాధ్యాయుల మార్పులు:— ప్రిన్సిపాలుక రెవ్వు నెంటుకన్నల్ జి. జి. గిన్నర్లు, పి. ఎన్. వి. ఎమ్. ఎన్. గారు, ఆవయకాత్త్రులన పండితులయిన మేజర్. జి. హెచ్. గిన్నర్లు, వి. ఎమ్. ఎన్. ఎల్. ఆర్. సి. పి. గారు, తాళాత్త్రుల పండితులయిన కిపాసు యి. డబ్లియు. సి. ప్రాబ్బిక్లిట్లు, వి. ఎమ్. ఎన్. ఎమ్. బి. గారు, మరకాను ఆనుకరియొడిగడ ఖర్చి. పున వారిస్థామున మేజర్ డెబ్లియు. జి. బి. కు, వి. ఎమ్. ఎన్. ఎల్. బి. బి. కి. హెచ్ గారు (ప్రిన్సిపాలుగాను, తింకలూరు, హెచ్. ఆర్. హెచ్. క్రిస్చిన్ బేబు మెడికలుకళాశాలయందు నూపరింపెండెంటుగా నున్న మే. ర్ బాల్మియు. వి. ఎమ్. ఎన్. గారు, మే. ర్, బి. హెచ్. సి. గారు, వి. ఎమ్. ఎన్. గారికిరులగాను కిపాసు యి. డబ్లియు. జి. ప్రాబ్బిక్లిట్ల కారికి బదులుగా కిపాసు, డబ్లియు. సి. గ్రె. వి. ఎమ్. ఎన్. గారును నియమింపబడిరి.

దేశీయ మహాజనసభ.

రాజమహేంద్రవరమునందు
జరిగిన నాదము.

ఈ నెల 7-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు రాజమహేంద్రవరములో నొక జహింగనభ సమావేశ మయ్యెను. ఈ మహాజన సభయొక్క యాశేష భారతీయ శాస్త్ర సంగ్రహమున సమగ్ర కావ్య దర్శన గ న్యపతే సుత్పరావు పంతులుగారి గ్రాసనాధిపత్యము కలిగింది. "హైందవభారతీయ మహాజన సభయొక్క యాశేషములను, దాని కార్యనిర్వహణ క్రమమును" గూర్చి జి. రామచంద్రరావు, ఎమ్. పి. గారు వాదమున కుపక్రమించి 1½ గంటల సేపు ప్రసంగించిరి. అప్పటి కంతట ముగిసి యీ నెల 13-వ తేదీ శుక్రవారమునాడే త్వంత్రోత్సవా భక్తిపూరితులగు సభ్యుల సమక్షమున వాదము మరల నాభ్యుపే సాగెను.

"హిందూపత్రిక" కీ సమావేశ సభను గూర్చి యాశేష వ్యాఖ్యలను వ్రాసియున్న జి. రామచంద్రరావు, ఎమ్. పి. గారు వాదమున కుపక్రమించు సందర్భమున బాలసేపు ప్రసంగించిరి.

ఈ మహాజన సభయొక్క యాశేషక్రియమును, ఆరంభ దశయందలి యభివృద్ధి క్రమమును, ఆ సందర్భమున దానిపై రాజద్రావాము, రాజభక్తి రాహిత్యము ప్రభుత్వాధికారి కోర్కెము ముగ్గురు నానాదోషము లాలోపించుట వానినంది యడి తప్పించుకొని తెలుపబడిన విశేష విషయములును మొదట ముచ్చటించబడినది. అపహసించుట, దూషించుట, కొంత వఱక కంగీకరించి యుద్దేశ్యమును చెక్కింగ నెఱుంగకపోవుటచే తెలియని పెద్దయెత్తులకు బోగూడదని బెదిరించుట - యిది బాద్మియాలగారు నిర్వచించిన మూడవస్థలు నీ మహాజన సభా విషయమున గలదనిపోయినది. దేశములోని యాందోళనమధికారి మండలి యభిప్రాయములను మార్చలేకుండుటన గనిపెట్టి, యీ మహాజనసభ యారంభదశ నుండియు "లండను లైట్స్ కాన్స్ట్రెసు కమిటీ"ని స్థాపించుట, "ఇండియా" పత్రికా ప్రకటనము ననుకరించుట, అప్పడప్పుడ ప్రతినెలలను బంపుచుండుట, మొదలగు సాధనముల మూలమున నీ హైందవాంధోళన కార్యము నింగి లండునందు గూడనిర్వృత్తియగుచున్నది. ఈ మహాజనసభ దఫటికప్రభువు మొదలుకొని హిందూ ప్రభువు పర్యంతము గల వివిధరాజ ప్రతినిధుల కాలములలోను పొందిన భాగాభివృద్ధులు వివరముగ విమర్శించబడినది.

ఆయన మారల్తులో భిన్నాభిప్రాయములు గలిగినది మొదలుకొని యీ మహాజన సభయొక్క యవస్థ గూర్చి ముచ్చటించుచు నట్లు నూచించెను:— దర్శనప్రకార మయిన యీ భంగపాలు కారణముగా నీ జాతీయ ప్రతిస్థాపనము నెడల. ప్రజలకును ప్రతినిధులకును గల యంగీకారము, ప్రతియొక మహాజనునకు తగిలినది. చిరకాలము నుండి యాసహనము విడిచిపెట్టిన మన దేశము చేపిన మహాపాప ఫలములుగ నున్నవి. వివిధ పక్షవాదుల యున్నందు ప్రతి మహాజన్యమునకును ప్రాణపదమై యాయుధ్యయమును బలపఱచుచుండును; దానివల్లనే యే విషయమునగాని నానావిధ భిన్నాభిప్రాయతో పరిశీలించుట కవకాశము కలుగును. అధిపతి పక్షవాదము తన యుత్సాహము వల్లను ఉచితమువల్లను భావోన్మత్త్యమువల్లను దేశమందలి రాజకీయాంధోళన ప్రమాణమును దేశసేవా పద్ధిని సంపూర్ణముగ మార్చివైచిరి. ఈ మహాజన సభకు సభ్యులు విడిపోవుటవలన మహాజన్యము సంభవించెను. సకల పక్షవలంబులు నేకీకరించి సమాధాన పడిననే కాని యీ సభ్యులు సులభముగను కీర్తనముగను తీలునది కాదు. ఎవరో కొందఱ తేర్కొనుచున్న సంఘమువారు (కాన్ఫెడరేషన్ కమిటీవారు) నిరూపించిన నియతకార్యక్రమ నిర్మాణమున క్యవహార ధర్మమూత్రములును పురాతన మహాజనసభాప్రతినిధులవలన యింతవలన మహాజనసభలో సభ్యులచే నంగీకరింపబడినవి కాకపోవుటచేత ప్రస్తుత ప్రకారమున్న మహాజనసభ పురాతన మహాజనసభా పరిణామ మనుటకుగాని యభ్యర్థ ప్రాతినిధ్యముగల జాతీయప్రతిస్థాపన మనుటకుగాని న్యాయబద్ధమై నియమానుసరణముగల పునాదిలేదు. దీనికి భాసనానుగుణమై నియమబద్ధమగు వి న్యాయమును, క్యవహారధర్మమూత్రములు గలవు. దాని, యట్టివి యేర్పడి యున్న నిబంధనలకు బద్ధులమయ్యెనను కొనువారి నెల్ల భాగస్వాములుగఁ దీసికొనెడి వక్రసంఘములు మొదలైన వానికి

కూడ నుండును. పురాతన జాతీయమహాజన సభాసభ్యులు చీలిపోయినది మొదలు బెంగాలీనాథులలోని రాష్ట్రీయ మహాజనసభలు పురాతన పద్ధతుల ననుసరించి జరపబడుచున్నవేకాని కొందఱునొక కొంతయేర్పాటుల ననుసరించి నడపబడుటలేదు. చెన్నరాజధానిమాత్రమే పద్ధతినీయుక్తమైన మహాజన సభలను గూర్చుటయందు నిరుపమానమై నెగడుచున్నది దీని నిరుపమానత్వ మింక నేకవిషయములందు స్పష్టపడుచున్నది. చెన్నరాజధాని సామానులగు ప్రజాప్రముఖులు, ధైర్యకాలంగు నాలోచనా పరులును, సమంజస ప్రవర్తకులగు దేశసేవకులు లేక పోవుటయందు నిరుపమానము; దేశహితార్థుల యతిమిత వాద మందును నిరుపయోగ తార్కిక స్యభావమందును తిట్టెన్ద్రాసక్తమైన మనోస్థితియందును నిరుపమానము; మహాత్మయిన గాంధీజీ క్రేకముకాని భావోక్తేకముకాని లేక పోవుటయందు నిరుపమానము; మూర్ఖునందగులైన భంగపాలును శాశ్వతముగ కొనసాగించుటయందు నిరుపమానము; ఇప్పుడు సమావేశముకానున్న జాతీయ మహాజనసభకు తానేమొదట నేర్పబడిన యగ్రాసనాధిపతిని తానే తరువాత త్రోసివేయుటయందు నిరుపమానము; ఎమ్. డబ్ల్యు. నెవిన్స్ గారిచే "హిందూదేశమందలి కశక్తి" యను గ్రంథమందు వివరముగ వర్ణింపబడిన పాయిసను నూచించబడిన మఱి యెన్నియో గుణవిశేషములందు నిరుపమానము.

జిల్లాలలో దీవిజనులలోనగుల యప సంఘములలో శ్రద్ధతక్కువగు చేసినపని చాలతక్కువగును. సభ్యులసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగను నున్నది. సంస్కరణ కాపనములకును నిర్బంధకాపనములకును తోడుగ మారకు విభజనముకూడ తటస్థియటచేలి నీదేశమునందలి రాజకీయాంధోళనమునకు క్రూరమగు సంచలనము తటస్థించినది. పంజాబు, తూర్పు బంగాళము, మహారాష్ట్రము, దేహాదు, మధ్య పర: కాలలోని ప్రజలు మహాజన సభావిషయమున పెట్టిశ్రద్ధయును చూపించుట లేదు. హైందవులకును మహాత్ములకును విద్యార్థికులకును సామ్రాజ్య జనులకును మహాజనసభా నూతన నియమావలంబులకును, నియమ విరహితులకును కీర్తన భావములను తొలగించి సమావేశావ మే వరుచుటకే మహాజన సభావేకలవై మనవారు పనిచేయుట ప్రస్తుత మత్యావశ్యకము గనున్నది. యూరోపులో మహా సంఘములు తటస్థించుటచే ప్రస్తుత కాలమందట్టి సమభావ మేర్పడుటకు తగినకాలముగా నున్నది. ఇంగ్లండు, అయిర్లండు రష్యా, జర్మనీ ప్రొచ్యుజేకములలో కత్తులతోగూడిన అభిప్రాయములు పూర్వ పరిస్థితింబడియున్నవి. యుద్ధము వలనను యుద్ధము కొరకు హిందూదేశీయులు ధనప్రాణముల నపారముగ సమర్పించుట వలన హిందూదేశమున జాతీయ తాదర్శ్యశక్తికి ప్రతిహతులగు వారందరును గూడ నిప్పుడు, తమభావములను మార్చుకొన గలిగియున్నారు. ఈ మహాజనసభ లాలాజవతరాయి గారిని అధ్యక్షునిగానెన్ను కొనుట కంగీకరింపక పోవుటవలన మితవాదులను జాతీయ వాదులను సమ్మోళన మొనర్చు పవకాశము వాటి పోయినది అని రామచంద్రరావుగారు నుడిచిరి.

మనదేశ సేవయందును రాజకీయాంధోళము నందును బహుళములగు సభలయందునుగూడ శ్రద్ధయును గాంధీవాదమును ఉత్సాహమును మిక్కిలితక్కువగ నున్నవి. కావనన్ని సంఘములవారిని సమ్మోళనము చేసి యీ మహాజన సభ అన్ని విధములను సర్వజన ప్రతినిధియై జాతీయ తాదర్శ్యశక్తి సాధనమై యుండునట్లు చేయుటకల్ల వారును ప్రయత్నింపవలెనని చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహుగారు నుడిచిరి.

మహాజన సభకు నూతన నియమ లక్ష్యరీచిన నాయకులందరును సర్వజనప్రాజ్ఞులును న్యాయశాస్త్రకొనిదులను నగుటచే వారేర్పరచిన నియమములను న్యాయశాస్త్రానుగుణ్యములా? ఆచరణ యోగ్యములా యని మనము ప్రశ్నింప వచ్చును యీ నియమము లేర్పరపబడిన మహాజన సభలోని నియమముల నేర్పరుటకు ప్రతినిధులను ప్రత్యేకముగ నేర్పి యుండుటచే నిప్పుడు జరుగబోవు మహాజన సభలలో ప్రతి నిధులగుడ నా నియమములగుర్చి నిర్బంధపరాదనియును. ఈ ప్రతి నిధులను బహిరంగసభలలో నెన్ను పద్ధతి పెట్టినవో నెల్లెన్ను కొనువారును ఎన్నుకొనబడు వారునుగూడ ముందు తామీ నియమములకు బద్ధుల మగుదుమని యెప్పుకొన వలసి యుండును గాన బహిరంగసభలలో ప్రతినిధులను యెన్ను కొను పద్ధతి తగదనియును, యమ్. బాపయ్య బి. పి. యల్ గారు నుడిచిరి.

మారకు విభజనమునకు రెండు ముఖ్య కారణములు కలవు. మహాజన సభా నాయకులకును యవ జనులకును అభిప్రాయ భేదము కలుగుట యందు మహాజనసభా దర్శములకును ఆచరణమునకును సమన్వయముగ నాంగ్ల పరిపాలన స్థితిని గురించిన భేదమేర్పడుటయును అయలకు కారణమైయున్నవి. మారకు విభజనమువలన మహాజనసభా విషయమున ప్రజల కశ్రద్ధకలిగినదనియును వారు వియుఖులై యున్నారనియు నిరుత్సాహులుగ నున్నారనియు తలంచువారు విషయమును సాకల్యముగ పరిశీలించిన వారుకారు. చూతన నియమములు న్యాయానుకూల్యములనియు అవలంబన యోగ్యములనియును ప్రముఖులును సర్వాధికులునుగా నాయకులు ధృవపరచి నిర్ధారణచేసియున్నారు. అంగ్ల సామ్రాజ్యభావము మెలంగుట యను మొదటి నిబంధన కధ్యంతరము లేనివారందరును తక్కిన నియమముల కన్నటికిని గూడ నంగీకరించుట కెట్టి యభ్యంతరమునుండదని యస్, బి. శంకరముగారు నుడిచిరి.

మొదటి నిబంధనకు నాకంఠమాత్ర మభ్యంతరము లేదు గాని మహాజనసభ నొక పద్ధతీచేబద్ధ మొనరించుటకు నేనంగీకరింప కాలకున్నాను. మహాజనసభ సర్వజనాను కూలమును సర్వ కార్యాచరణ సమర్థమును సప్రాణమును సర్వజన ప్రాతినిధ్యమును నగు నొక ప్రతిస్థాపనముగ చేయబడవలెననినవో న్యాయబద్ధమగు విధమున నాందోళనముచేయుట కంగీకరించు వారందరును మహాత్ములములను జాతీయవాదులును, అన్ని సంఘములవారును అన్ని కత్తులవారునుగూడ నందు పనిచేయుటకు స్వాతంత్ర్యమును కలిగియుండవలెను. ప్రత్యేకము కొందరికి మాత్రమే యావయోగించునదిగ నుండగూడదు. కృష్ణాజిల్లా సభయందోర్పబడిన తీర్మానముట్టి యభిప్రాయముతోడనే చేయబడినది. మహాజనసభా పరిపాలనమును హస్తాంతర మొనరించుకొనియున్న నిశ్చల వృద్ధులగు వ్యయుల నాయకులు దేశ సేవకొరకు అధి కోత్సాహముతో నున్నవను. ధను పనిచేయునట్టి యవజనుల యభిప్రాయముల యెడల గూడ కొంతవరకు సానుభూతియుతులగు నుండుట వాంఛనీయము. అట్లు జరుగనవో మనకుదనముతో పనిచేయువారు లేకపోవుటచే మహాజనసభ నశింపవలసివచ్చును. అంగ్లేయుల ప్రభుత్వ మవసరమనియును అది స్థిరముగ నుండుట యావశ్యక మనియును లాభప్రదమనియును నంగీకరించుచు మహాజన సభానియమముల నంగీకరింపని వారెందరోగలరు అట్టివారులేరను వాదము లనేకములున్నను చాలమందియట్టి యభిప్రాయము గలవారున్నారని నిశ్చయముగచెప్ప గలుగుదును. మహాజనసభ చేయవలసినపనులు ద్వివిధముగనున్నవి. ప్రస్తుతమున్న పరిపాలనాపద్ధతిన సరించుటయొకటి. జాతీయ ప్రత్యేకమును కిద్దింపచేయుట దేశకార్యదీక్షను కలుగజేయుట, దేశీయములగు మానసికనైతిక అధికపారిశ్రామికాన కాశముల నభివృద్ధి నొనరించి యాచరణ సాధ్యములగా నొనరించుటయు రెండవ పనిగానున్నది. ఈరెండింటిలో నొక్కవారికి ప్రాముఖ్యమొగును విషయము మానసికతత్వ సంబంధప్రాసదిగ నున్నది. మితవాదులగు వెనుకటి పురుషాంతరములోని వారు మొదటి విషయమునకు ప్రాముఖ్యమొసంగిరి. నవీనులగు జాతీయవాదులు జనసంఘముయొక్క జాతీయతాభి వృద్ధికి ప్రాధాన్య మొసంగి తదధిపతి చేయుచున్నారు అనిజి. లక్ష్మన్న. బి. పి. యల్ గారు నుడిచిరి.

మారకువిభజన కారణమునుగూర్చి యిప్పుడు చర్చించుట నిష్ప్రయోజనము. ఏకీభావమును, మరుగుదనమును సప్రయోజనమును కలిగించునట్లుగ మహాజనసభను సవరించుటకు ప్రయత్నములు చేయవలయును. రాజ్యాంగ విషయకజ్ఞానము మనవారికి తక్కువగనున్నది. మహాజనసభాభి మానము తటస్థ భావముతో నుండుటయును అంగ్ల దేశీయభావము కొనసాగించుటకు వలయుధనమును పోగుచేయుట కష్టముగనుండుటయును చాలసంతాపకరము. నిష్క్రమణులును శ్రద్ధాగురువులును స్వాధికారమును అంగారు సభాకార్యనిర్వహణాధ్యమువాంఛ నీయులుగనున్నారు. ఈదేశమునందు న్యాయశాస్త్రబద్ధమగు కార్యదీక్షగల వారందరును మహాత్ములయులు మున్నగు వారందరును గూడ నీజాతీయ ప్రతిస్థాపనమున చేరి దానిని ప్రబలముగ నొనర్చుటకు ననువుగగ్గనుండునట్లు సామ్రాజ్యమునకు వశులై పనిచేయుట కంగీకరించుచు మహాజనసభా నియమములకు బద్ధులగువారి నేర్పరచిగూడ చేర్చుకొనుట యవసరమని ఆధ్యక్షులగు యస్. సుబ్బారావు పంతులుగారు నుడిచిరి.

విశ్వవిద్యాలయ స్మృతకాఢినందనసభ.

శ్రీమద్వ్యాసు అయ్యగారి యువవ్యాసము.

గా. పి.యస్. శ్రీమద్వ్యాసు అయ్యగారు ఈసంతకృత విశ్వవిద్యాలయ స్మృతకులకు భాగ్యభివృద్ధి కోరుచు నవ న్యాస మొసంగిరి. అందలి ముఖ్యాంశముల నీక్రింద ప్రమరించు చున్నాము.

వృత్తినిర్వచనము.

మీలో ననేకులు యితరవృత్తులలో ప్రవేశించుటకు బదులు ప్రభుత్వమువారి సేవలోనుండునట్లు భావ్యము. అట్లు స్మృతకు లనేకులు ప్రభుత్వ సేవలో చేరి అచ్చట నుత్తమ స్థానముల నధిరోపించి గౌరవము సంపదలెనని అభిలషించుట సహజమున న్యాయమున అయినదియే. అందువలన ప్రభుత్వాధికార నిర్వహణమునకుకూడ లాభమే తటస్థించు చున్న ను మీమీ వ్యక్తిత్వములమునుబట్టియు బాత్వములమును బట్టియు ఆ విషయమున ఆలోచించుటయు అవసరమై యున్నది. ప్రభుత్వ సేవయందు కడపటి దశలలో నెందరు స్మృతకులుపడియున్నారో యాలోచింపుడు. గజతెను ఆఫీ సర్లు గుటకుమీకు గలస్వల్పవ కాళమున గమనింపుడు. దేశము యొక్క ఆర్థికావస్థను అభివృద్ధిపరచి అందరికీ కులస్థులవియో గమునను తేల్చుటకు కలహనకాళములను వదిలివైచి విద్యావంతులు ప్రభుత్వ పాఠశాలకు గుంపులుగా మూగుటచే శత్రువుకు గలగుచుండు స్వయము యోజింపుడు. ప్రభుత్వ సేవకు యోగములుమూగుట యీ దేశమునకేవలమగు అచారముకాదే కానిదానివలని దుష్కారములు మాత్రము యితరదేశమునందు కంటే యీ దేశమున నెక్కువ. ప్రాప్తదేశమున యీ అచారమువలన కలిగినకీడును గురించి వ్రాయుచు యిటీవలనొకరిట్లు అభిప్రాయపడిరి. "ప్రతిమనుజుడును తనకుమారుని ప్రభుత్వ సేవయందుంచుచున్నాడు. అందువలన మనవిద్యావద్ధతి, బహుమానములను నొసంగియు గౌరవముల నొసంగియు కంత పాతమువలన నైన నేమి మరియితరవిధములైన నేమి పరీక్షల మాత్రముల తేనునట్టివారిని ప్రోత్సహించుచు ఉద్యోగమునకే విద్యార్థులను సిద్ధముచేయుట తనపరమోద్దేశము చేసికొనినది దానివలన స్వతంత్రభావమును వ్యక్తిత్వమును ఉపక్రమకీర్తి యు నశించిఉత్సాహవిరహిత సర్వాంగికార గుణమువ్యాపించిచిది. మనుజుడు వానికాలమునకై సోమరిపోతుతనమున చేచి యుండును, లేకున్నై వ్యయమహించి యితరుల మర్జీల ననుస రించుచు మిక్కిలి కష్టముచేసి దుఃఖములధరించి వైకెక్క జూచుచున్నాడు."

వ్యవసాయము వ్యాపారము పరిశ్రమలు పారిభాషిక విద్యలు మీకును లాభకరములై దేశమునకును నభివృద్ధిగూర్చు గలవృత్తులై యున్నవి. కొద్దిపాటి ప్రారంభమున కంగీకరించి కాయకష్టము నెడలగల యొకవిధమున నాగరకాభిమానమును నదులువారయిన యెడల మీకుగల మనోవికాసముతో ఆర్పి త్తులయందు తప్పకవిజయులు కాగలరు.

స్వయంకృషి.

దేశోగ్య మునకయ్యాదు వృత్తియందు సుమధులగుట కయ్యాదు మీరు చేయవలసిన పరిశ్రమతోకూడ ఇప్పుటి కే మీయందు బీజము చేయబడిన స్వయంకృషి విషయమునను మీరు అనుదినము అభివృద్ధి పొందవలసిన యావశ్యకమున్న దని నొక్కివక్కాటింపబడినది. మనో వికాసమునకు అంగ సారస్వతాభ్యాసమునకంటె నుత్తమమార్గములేదు. మన స్వకళాకాలయందలి ఆర్జున పరీక్షలలో అనగా ఇంటరుమీడి యటు బి. ఏ. లలో నిర్బంధముగా ఇంగిలీషు నేర్ప నవసరము లేదని కొందరు ప్రారంభించిన ఖిమగ్గున నేనంగీకరింపజాలను. అభిమానకాఖ్యలో దినదిన మభివృద్ధి యగుచుండు పరిశ్రమను నిర్ణయించుటే అచారమగుచుండుటచేతను ఒకేవిషయమును మాత్రమెక్కువగా నభ్యసించుటచేత దృష్టి సంకుచితమగుట తప్పని ఫలమగుటచేతను అంగసారస్వతాభ్యాసముయొక్క ఆవశ్యకము అంతింతయని చెప్పరాదు. వైవిధ్య సంకల్పముచే ప్రాండవ భూమియందును నాగరికప్రపంచమునందలి ఎక్కువ భాగమునతీగ్రతి సామాన్యభాష యగుచుండు అంగభాషయందలివాక్యమును గంభీరమునందేమిసంప్రాప్త్యమునందేమివిషయవ్యాప్తియందేమి మించునట్టివాక్యమును మరియొక్కటి లేదు. మీపేమాను రాగములను నెంచుటకును మీయభిమానములను ఉద్ధరించుటకును మిమ్ము నుత్తమాదర్శములచే ప్రోత్సహించుటకును అంగసారస్వతమును బోలినది మరియొకటి యుండబోదు.

పలుమారు మన స్మృతకులు వాస్తవత్వాలను అప్పడప్పుడు త్రయమాసికమాసికాది పత్రికలను మాత్రమే చదివి సం తృప్తిపొందుచుండుదురు. మనసంసారము జరుగునట్లై మనసి గోల్లాసము అవసరమగుచున్నది. మానసిక జీవమును సారకం తముచేసి ఉత్తమసంతోషములందగల శక్తిని నిభివృద్ధిపరచు ఉపపత్రికలను మనము అలక్ష్యముచేసితి మేనిలోకమున ము ఖ్యముగా మదిమివైచిడి నప్పుడు జీవము నట్టి ఎడారియందు వలెగడప వలసినవచ్చుట శిక్ష గానమర గలదు.

ఈ స్థానమునండి పలువు రిదివరలో విరోపాదేశప్రా చీనార్యా చీన భాషల ప్రాముఖ్యమును నిశేధించియున్నారు ప్రాండవ ప్రాచీనభాషా పక్షమునవాకొనుటకు నాకు నేడు నెలవిందు. ఉత్తమవిద్యావంతులును భావోపేతులునుగుపాచ్చి తొలల యభిప్రాయము ననుసరించి విరోపాయందలి ప్రాచీన భాషావిశాలవికాసమునకుముఖ్యాంగములుగాపరిగణింపబడు చున్నవి. అట్టిసంస్కృతమున భావప్రదర్శనమున కుత్తమ సాధనమై గ్రామ్యతమై భావప్రపంచముననేమి కల్పనాప్రపంచముననేమి విజ్ఞానవివేక ప్రపంచములనేమి సాందర్య ప్రపంచమున నేమి అమూల్యగ్రంథ సామాగ్రి కలదైన సంస్కృతమునకు తుదకు వైభావలతో సమానమైన స్థానమునునైన ఇత్యులలసినదని వాదించుట అతివాదము కానేరదు. ప్రాండవార్య నాగరక మునకు సంబంధించిన యుత్తమా దర్శము లేభాషయొక్కల వో తత్వకాస్త్ర విషయమునను మత విషయమునను ప్రాండవ మానసము గడించగలిగిన మహోత్తమ ఫలములు యేభాష యందు నిక్షిప్తములయి యున్నవో, ఈ దేశమందలి స్వదేశ భాషల వాక్యాయము లన్నియు యే భాష కలన జీవకళనొంది నెగడ గలిగినవో, యే భాష యందు నేటికిని మనసాంఘిక జీవనమును ప్రతిష్ఠాపణము నడిపించు నూత్రములు ఉదాహృతములయియున్నవో, అట్టి సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ప్రతిపొందువుయొక్క వికాసమునకును ముఖ్య తమము. వ్యాకరణము క్రమగా పండితభక్తిని అభ్యసించునలె నన్న కష్టతరమగును. కాని రామాయణ భారతభగవద్గీతా య్యత్తమ గ్రంథములయందలి సారమును సామన్యముగా గ్రహించుటకు మీరెంతో కాలమువ్యయపెట్టి నవసరముండదు. పరి శ్రమయు కష్టమును పెంచునట్టిదికాదు.

నిర్మలాలోచనము

చదువుటతోకూడ నిర్మలముగా నాలోచించు శక్తియు మీరు అభివృద్ధి చేసికొనవలసియుండును.

పారత్వస్థితియందు మీరు దేశపితృక ప్రస్తుతవిషయ ములననేకములను గురించి యాలోచించుట మీ కు ధర్మము కాగలదు. మీవిమర్శకు రాగలవిషయముల నాలోచించి స్వతంత్రముగా మీయభిప్రాయముల నిర్ణయించుకొనవలసియుండును. సాధ్యమయినంతవరకు ప్రాత వాసనలన్నిటిని దూరముననుంచి నిర్మూలనచేయుచు విషయమును కాంతముగా నన్నివైపులనుండియు పరీక్షింపుడు. వాస్తవత్వాలనుండి యభిప్రాయముల నెరవుగొనుట లోకమున ననేక దేశములందు నాచారమగుచున్నది. అట్టియాచారము నవలంబింప బోకుడి. ప్రభాభిప్రాయమును ననువులయందును ప్రజలకు విషయములను బోధించుటయందును వాస్తవత్వక లానర్హులందు నుత్తమధర్మమును నవిత్యజింపవలెనని నేనెంత మాత్రమును నూచించుచుండలేదు. కాని విద్యావంతులును బుద్ధిమంతులునుగల చదువరులు వాస్తవత్వకా సంపాదకులకు గల పరిస్థితులను గమనించి యాలోచించి వారు ప్రకటించు నిభిప్రాయములను పారబాటులకు పాత్రములనుటకు గ్రహించి ఒక్కొక్కమారుని ప్రభాభిప్రాయ నూచకములకూడ కాకుండ నుండవచ్చునట్లును జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. స్వపరీక్షయే మానసిక వైర్భల్యమును మత్తమ వికాసమునకు ముఖ్యాధారములు. అందుచేత వానినికూడ నలవడజేసి కొన ప్రయత్నింపుడి. అభిప్రాయములయందు కాని తీర్మానముల యందుకాని తప్పుచేసినట్లు తెలిసికొన్నప్పుడు మీతప్పును మీరొప్పు కొనుటకు జనుదీయకును. ఏదో గౌరవహీనయని తప్పునే సరియని పట్టుపట్టుటకంటె నీపద్ధతియే సౌరువంతమును క్షీ దమును కాగలదు.

మన భావముల వ్యాపనసాధనములుగా దేశభాషల నపయోగించుటే లేదు. మన విద్యావంతులు తమ తల్లిభాషలను అంగ్లేయభాషతో సమానముగానైనను నుపయోగించ నేర్చునంతవరకు సాధారణ ప్రజలయందు వారి పలుకుబడి మిక్కిలి స్వల్పముగా నుండక తప్పదు.

మన దేశమున బాలికవిద్య బాలకులవిద్యావద్ధతి ననుసరించి యుండరాదనియు నిజముగా ప్రాండవ నాగరక కుటుంబములలో సౌఖ్యము కావలయుననిన యెడల ప్రత్యేక

పద్ధతి యవసరమనియు కొంద రభిప్రాయ పడుచున్నారు త్రివిదిద్య యనేకుల విషయమున పరీక్షలకై గాని పట్టుములకై గాని నొచ్చించి నిర్ణయింపవలసిన పాత్రవలె యొప్పుకొన వచ్చును. కానినిజముగా విశాలవికాసముకలిగింప నెంచితిమేని బాలరపాతకాలలో నేర్పవలయుములలో ఒకేవభాగముపెట్టి తీరకలసియున్నాము. సాధారణ విద్యార్థి విషయమున ప్రకృతి కాస్త్ర గణితకాస్త్రములందలి యుత్తమభాగము లవసరములు కాకపోవచ్చును. చరిత్ర, భూగోళము, ప్రాథమిక ప్రకృతి కాస్త్రము. ఆరోగ్య కాస్త్రము, ఇంగ్లీషు భ్యజింపకలమా? ఇంతేకాక త్రివిద్యకయి నుశిక్షితలగు నుపాధ్యాయులు లక సరములు యున్నారు. వారి కెట్లైనను పురుషులకు రావలసి నంత చదువునచ్చి తీరవలసి యుండును.

ఎప్పుడు మనము మన కుటుంబములలోని త్రిపుర ముల విజ్ఞానవి భేదములను నిర్మూలించగలమో అప్పుడే మన రెండు నాలుకల బ్రతుకు తప్పగలదు.

కార్య మవసరము.

ఆరిక పరిస్థితులును భౌతిక నాగరకమును సంఘ సంస్కారమునకు బలమగు మిత్రములుగానున్నవి. ప్రతిదిన మును దుర్బలమగుచుండు విదేశయాత్రానిషేధమే యిందుకు తార్కాణము. మన భౌతికాభివృద్ధి కాటకములగు నాచార ములను ప్రతిష్ఠాపనలను సహింపుదనిగాని సంఘ సంస్కారము నుండి మరలుదనిగాని నేను చెప్పుచున్నానని తలంపకుడు. యావమునకు సహజమగు నుదాహరణముతో సంస్కార కార్యమునకు బూనుడుకాని సామ్య బోధనాపద్ధతిని మరుత కుడు. సంఘము నుమీవెంట తీసికొని నడిపించుట ధర్మమునకు సుపరియించుకొనుడు.

(సకేవము.)

"15-11-14 లేదిన వాయిల్ పాడు గ్రామమున పి.వి.సి. హయ్యక్ గడ్డెయిలి మెంటరీ పాఠశాలలో బ్రహ్మగ్రీ, శ్రీని వాసయోగిగారు ప్రభుభక్తిని గురించియు, మన పాలకుల బౌదాగ్యాదిగుణబులును, వృద్ధుడుధర్మతైలిలో సుపన్యాస మొసంగుచు ప్రస్తుతము జరుగుచున్న ఘోరసత్తాకామము నందు మన పాలకులగు బ్రిటిష్ చక్రవర్తులకే విజయముజేయు నటుల దైవప్రార్థనలతోడ సభ ముగించిరి."

విజయవాడ వన సమారాధన:— ఈ గ్రామమున ఈ బహుళ ఏకాదశి ఆదివారమునాడు వన సమారాధన జరిగి నది. ఈ సమారాధనకు అ.భిర్యురు. 20,000ల కన్నకాపరమే శ్రీ ఆన్న సత్రమునంది ఖర్చుపెట్టెదరు. ఇది ఏనాడు ఆరం భించిరోగాని ప్రతిసంతకృతమును ఈఖర్చుపెట్టిన సామ్యం తయు గోతిలో పారచేసినట్లు పురవాసులు తలంచెదరు. అందుకు కారణము ఈ దిగువ వివరించెద. గత సంవత్సరము వరకు బ్రాహ్మణులు పంక్తిమాత్రము అలరులలో నిండియుం డును. ఈ సంవత్సరము కోమట్లకూడ నిదేశింపజేసెద. అల్లరి మిక్కిలి యెక్కువయ్యెనది. పోలీసుభటులు కొలదినుండి ఉన్నను ఆపజాలరైరి. వారికైనను ప్రతివారో ఆపేక్షయే కదా? ఏమి ఈ అల్లరి? ఇది ప్రతిసంతకృతము జరుగుచున్నదే. దీనినివారిం చక వనసమారాధన చేయుటవలన లాభమేమి? ఇది అందరకును తెలిసినదే అయినను నిర్లక్ష్యముగా నూరకొనుట భావ్యముకాదుగాన సత్రము కమిటీమెంబరు రాబోవుసంవత్సర మైన కట్టుబాట్లుచేయుటకు కోరుచున్నాను. అనియుకలెజవాడ పురవాసి వ్రాయుచున్నాడు.

జనరంజకుడగు నొక డాక్టరుగారు:— బాల్యము యుద్ధములో చాలవనిచేసి ప్రతిష్ఠను బడసిన ప్రాథమిక భా యితము ధర్మ వైద్య సంఘమునందు సాంఘికముగానున్న డాక్టరు. సి. మహమ్మదు హుస్సేను సాహేబు బి. ఏ. యం. బి. సి. యంగారు మరల నిప్పుడట్టి మానవసేవాపరమగు ధార్మిక భావముతోడనే వైద్యకళా నౌకయందు యుద్ధరంగ మున కేగుచున్నాడు. అనంతపురము ప్రజలాయన కొకబంగారు నాచిరి బహుమాన మియ్యగోరిరి. ఆవాచిమీద డాక్టరు సి. మహమ్మదు హుస్సేను సాహేబు. బి. ఏ. యం. బి. సి. యం. గారి నైపుణ్యమునకును రోగులకు చికిత్సచేయుటలో వారు మాపించు సానభూతికిని సంతసించి అనంతపుర ప్రజలు వారికి బహుమాన మొసంగినది. అని చెక్కబడియున్నది. ఆ వాచిని ఆయన కొంగుగుటకు అనంతపుర వారు స్వయం జన గలుగారికి పంపిరి. స్వయం జనగలుగారు దొరతనమువారి అను మతిని బడసి యీనెల 16-నలేదని వైద్యకళా నౌకమీద నా వాచిని సాహేబుగారికి బహుమాన మొసంగిరి.

ఆంధ్రపత్రిక.

1914 వ సం॥ నవంబరు నెల 20వ తేది

శుక్రవారము.

సర్వకళాశాల విద్యార్థి.

గా. శివస్వామి అయ్యగారు నిన్నటి సాయంత్రము మన సర్వకళాశాలయొక్క విద్యార్థిభాగము వేళ సమయమున నూతన స్నాతకులకుఁ జచ్చిన సుఖోదకోపన్యాసము నూతనాంశోపశోభితమును మహాత్మాహజనమును గాకపోయినను జీవితమున బ్రవేశింప నుండువారికి స పూర్ణోపయోగకరమైనదనుటకు సాదేహములేదు. అయ్య గంతటివానికి గాకున్న మఱియొకటి వారు చూపిన యంత జాగ్రత్తతో వచ్చి విషయములను జర్పించి యుండుట సాధ్యముకాదు. వారి దృష్టియందొక్క విషయమైనను అవసర ప్రామాఖ్యము నందినది చెప్ప వీలులేదు. కొన్ని విషయములు విపులముగా జెప్పలేదని అందు ముఖ్యముగా మన పరిశ్రమల విషయ మెక్కువగా నొక్కి చెప్పలేదని కొందఱికి తోచవచ్చునుగాని వారు ప్రదర్శించిన యాదర్శములును చూపిన మాగ్ధములును మొత్తముమీద నుత్తమములు. వారి యువన్యాసము నంతటిని విమర్శించుటకు మేమును నంతటి యవన్యాసము ప్రాయశఃపి యుండుముగాన నది సాధ్యముగ ననిగాదు. కొన్ని ముఖ్యోపయములను మాత్రము సూచించెదము. యుద్ధప్రవృత్తిచేర్చి మదేశమునందలి విద్యావ తుల రాజధర్మ విశ్వాసములను నిరూపించి విద్యావంతులను సూచించుచుండిన వారికి ధైర్యముతో ప్రత్యుత్తరమిచ్చినారు. మొటనే బ్రతికేవాని పరిపాలనా క్షిప్రప్రశంసించి ఆ క్షిప్రము విద్యావంతుల భక్తియు రెండును పరస్పరాశ్రయములనుటను సూచించుకయే సూచించినారు. వృత్తి నిర్వచనముచేయుచు ప్రభుత్వసేవాసక్తి పరిమితులను చూపి మన విద్యావంతులదియే పరమావధినిగా గొనుటను మిక్కిలి స్వతంత్రముగా ఖండించినారు. వారు ప్రాచీనాది దొక్కరిని యదాహరించిన యభిప్రాయముత్తమ సమయాచకము. విద్యా పద్ధతియు పరిత్యాగములును ప్రాసుపటిదేశముననే ప్రభుత్వోద్యోగముల యాదర్శముతో నేర్పడియుండ నిక మనదేశమున నట్లుగుట యాశ్చర్యము కానేరదు. కాని శివస్వామి అయ్యగారు తమయెదుటనుండిన స్నాతకులను బహుభాగుగా హెచ్చరించి యున్నారు. అంతయున్నోద్యోగి యద్యోగశాఖలో స్నాతకులకుగలస్వల్పాభివృద్ధిని గురించి నొక్కిచెప్పి స్వతంత్రవృత్తులవలంబించుటని చెప్పుచుండ మనవిద్యావ తు లొకచెవినైన విని కొద్దిగానైన లాభమునందకు దురా? అయ్యగారు రాష్ట్రభాషా సారస్వతాభ్యాసమునకు నిచ్చిన ప్రాముఖ్యమును సమజసమే. మ ము నిజముగా నుత్తమాదర్శములుగల పురుషులము కాదలంచితిమేని స్వాతంత్ర్యపు జ్వలె వ్యక్తిజీవనమును బురికొల్పినదియు న్యామైబోధకమై వ్యక్తి జీవనమును లోక జీవనముతో సమరస సమన్వయము చేయవదియు నగు నాంగ్ల సారస్వతము మారగొనుట యత్యావశ్యకము. ఆభిమాన శాస్త్ర ప్రాముఖ్యము హెచ్చించుచు నిక్కమును మీ నిలకాయుండును నెక్కువ యనుసరింతుము. ఆంగ్ల భాషను జెప్పుచు తర హైందవభాషలను చురుకేగు. సాంస్కృతికభాషను గురించి వారు చెప్పిన ప్రతిమాటయు సత్యమని లోకమంతయు నొప్పుకొనవలసియున్నది. దేశభాషల

విషయమున నిజముగానూ రుత్సాహము కనుపరచి నారనుటకు సాదేహములేదు. విద్యావంతులు దేశభాషయందు అట్లేయ భాషయందునలెకంత సామర్థ్యమైనను గడిచినవచ్చి సాధారణ ప్రజలలో నెట్టికార్యమునకు దిగులకును సాధారణ ప్రజలకెట్టి లాభము కలుగజేయుటకును సాధారణ ప్రజలను జీయెట్టి కారవంతులకును పనినిగూలినవారగుచు రకుట వ్యక్తపరచుటక విశ్వనిదాలయమువారే స్వదేశభాషలయందు ప్రవృత్తిశాస్త్ర. చారిత్రకది ప్రధముల రచింపి వియు తర విధములను ప్రజలలో విద్యవ్యాపించుమాములరయ మునెదని పాశ్చాత్య ప్రాంతములో వక్కాణించి యున్నారు ప్రజాపయమున స్నాతకులు తీర్చి వాసిన ధర్మములను జెప్పచోట సావిక సర్వకళా పాలనాపయము తడవినారు. తానూ శాఖాధికరమున నుండుటచేత కాబోలు విషయములు జాగ్రత్తతో జాగ్రత్తగా వాక్రుచ్చినారు. ఇని స్వల్ప కార్యములని పద్యవంతులు స్థావిక కార్యముల యందు తోయ్యము కలుగజేకొనక యుండరాదని యు నిర్వచనపద్ధతులు హేయములని తలపరాదనియు వానిని బాగుపడుట ప్రయత్నింప వలసినదనియు బోధించినారు. జోసెఫ్ ఛేబ్రేను గాగుచు మాంచెస్టరు స్థావిక సర్వకళాపాలన బోర్డులో శిక్షితుడయినందున పార్లమెంటు సభలో నిత బాగుగా రాశిప గలిగి నాడవట నుదాహరించినారు. ఛేబరులేమగారి కున్న యవకాశములు మనకు లేవనుట నిజము. మన స్థావికపరిపాలన బోర్డులోనికి మన విద్యావంతులు పోకుండుటకు ముఖ్య కారణము నిర్వచన పద్ధతులలోని హైస్కూలు కాదనుటయు నిజము. ఈ రెండు విషయములును శివస్వామి అయ్యగారు రెండుగవలసియున్నారు. మన స్థావికపరిపాలనలో నధికారులే సర్వంగ మగుట చేత నాబోర్డు మంచివారి నాకర్షింపకున్నవనుట లోకకదితమైన రహస్యము. కాని శివస్వామి అయ్యగారు నైనను మన స్థావికపరిపాలనా విధానము ఉత్తమస్థితి యందును. దని గాని ఉత్తమా వకాశముల నిచ్చుచున్నదని కాని చెప్పియుండలేదు. ఉన్న యవకాశముల నుపయోగించుకొని యున్న దానిలో ఛేబరులేమ లగుటకు ప్రయత్నింప వలసినదని వారి యభిప్రాయమని లోచుచున్నది. వారి పుష్కల ప్రమాధికారమున నుండి యాశాఖకే యధికారులుగా నున్నారాన హైందవ విద్యా వంతులకు మంచి యవకాశము కల్గుటకు సందర్భములేర్పరచి తామధికారము చాలించు కొనునపు టికి ఛేబరులేమగారి మాటివారిని గాకున్న బాంబయి సింగము పించుకొని యుండు మెహనంగారి వైన చూచు భాగ్యమునకు పాల్పడుగరని నమ్ముచున్నాము. వైద్యకళయు నందినవారిని గురించి శివస్వామి అయ్యగారు చెప్పినమాటలు వైద్యులుగా నుండువాగు జ్ఞాపక ముంచుకొన దగియున్నవి. పాశ్చాత్య వైద్యపద్ధతి దినదినమున నభివృద్ధి కాగలదనుట నిజమే. అర్వాచీన శాస్త్రబలమును లోకమున నుత్తమస్థితి యందుండు ప్రభుత్వముల బలమును కలిగినపుడి యొక చిత్రముకాదు. కాని పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రా భ్యాసకు లయినంత మాత్రమున పృథి కార్యముచే నధోగతి యందుండు హైందవ వైద్య పద్ధతులను శాస్త్రములను తిరస్కరించుట తగదు. తమబుద్ధిని విజయోగించి అభ్యసించి పరీక్షించిన యెడల పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్ర వేత్తలు నెచ్చుకొనదగిది ఇందు లేదని నభిప్రాయమునయగు నైన కావచ్చును. కాకున్నను కాక పోవచ్చునని అయ్యగారు తమ విశేషరచనతో చెప్పిన దాని యంగదేవాని యభిమానము వ్యక్తమగుచున్నది. కాని ఈ కారణము నింకికొంచెము ధైర్యముగా చెప్పి

యుండిన నెలొప్పుదేశ శాస్త్రములకును పద్ధతులకును ప్రోత్సాహ మిచ్చి యుండిన వారై యుండురు. శ్రీవిద్యను గురించివిగు చెప్పినవాన్యములు గనుండుదగివి సంఘసాస్కారముచుగురించి విరేచితయోచనావరత్తముతో జెప్పినవినియంత రాధము గోచరము కాకపోలేదు ఏమాత్రమునొక కక సంఘమున తగు మెట్రీనికొనిపోవలయునను నాదర్శము గట్టిగా పెట్టుకొనయెడల సంఘసంస్కార విషయమున నేమియుజగుజాలదు. సంస్కృతసూర్య దర్శకుడైనతప్పు శివస్వామి అయ్యగారు మఱి మొక సందర్భమున పేర్కొనినరెండునాలుకల జీవనము మనకుతప్పదు. కావున నయ్యగారు సంఘసంస్కారపరు లయ్యుకూడ వ్యక్తిబలమును నూచించుకుండుట కొంత యసాత్మప్రకరము.

రాబర్టు ప్రభువుగారి యవరక్రియలకు సంబంధించిన వర్తమానము నేటివార్తాపత్రిలో ముఖ్యతమము. ఆంగ్లజాతి చక్రవర్తి మొదలు సామాన్యమానవుని వరకును ఆంగ్లులు ఆ మహాపురుషులకుజూపు కారవ మీనార్తలలో పూర్ణముగా గాల్పించుచున్నది మధ్యరంగమునుండి వచ్చిన వారలును కొన్నిగలవు వారి మెక్కింక్కింటినే విచారించిన యెడల విశేషాశ మేదియు తేలుట లేదు. మొత్తముమీద చూచినట్లునునదో యుద్ధము మహాసంకులమై ఘోరముగ జరుగుచున్నదనియు మిత్రమండలివారి మెడలనే వికాసము కానవచ్చుచున్నదనియు తేలుచున్నది. జోవులుర, అల్బీరియా నైస్యములును ప్యాసునార్తలలో జేర్కొనబడి యున్నారు. రుష్యా క్యాక్రిమమున మాత్రము నిశ్చిత సాధనములున్నవి తూర్పుప్రప్యాలో రుష్యా వారు విజయలగుచునేయున్నారు. యుద్ధము జరుగుచున్నది. కాకోజెక్స్టకోవా వరుసలో లొకొకటూ వద్ద శత్రువులు కరాభూతులయినారు. ఆస్ట్రియా, హంగరీ డిటీ. ఘోష్ట్రోవీమలో బుకోవినా కుత్తరమున ఆస్ట్రియలోడి పరువెత్తుచున్నారు రుష్యా వారు దూరినడచుచున్నారు మరల రుష్యావారు కా ర్చేతియను కనుచుల నా మించినారు. తుర్కీతో పోరునగూడ రుష్యావారు బ్రెవిజాండును మట్టించినారు. యూఫ్రటీసు నదియొక్క యుత్తకమున డేటాయను స్థానము నాక్రమించుకొనినారు. జర్మనులు తుర్కీలును చలనము చూపకుండలేదు. జర్మను నొకాదిశము బాల్టిక్కుగాని రుష్యావారి లికారేవురు దాకి కొంత స్వము కలిగించిది. తుర్కీ సైన్యము బాటూము మండలపు సరిహద్దులలో చేరుచున్నది. మూడు తుర్కీ యుద్ధనావలు రుమేనియా రేవుకు సులీనా కనతిదూరమున కాన వచ్చినవట. ఇది యుద్ధమున నూతనాభ్యాసమున కారంభమగునమో.

మన హైందవ సైనికుల శౌర్యసాహసముల గని పెట్టి సమాచారములు సేరించుటకు నదేవనిగా మువ్వరుద్యోగులు నియమింప బడినారని వినుటకు సంతసించు చున్నాము.

గ్రామముననుటకు హెచ్చరిక:—“నెలూరు డిప్రీట్ల కొద్దలో ఒక సిక్లీలేను దాఖలునది. అందులో కొంత మంది పార్టీలు నిశానీలు చేసామచేసి గ్రామముననుచే దృఢపరచబడిన ఒక కకాల్లునామా మా మూలు ప్రకారము క్షీణితుగారి కళ్ళింకు వచ్చునట్లు దృఢపర్చి యున్నది. తనదై యిచ్చిండుక వచ్చిన కి చాలునని ఒక గ్రామమునను సంకోపించి సగం వకాలునామాను దృఢ పర్చి యిచ్చినాడు దానిమీద కళ్ళింకుగానూడ అంగీకరించి చేసామ చేసియున్నారు. నదగ కేసు నివాజిగా వకాల్లు నామానొకా చెన్నబడియండిన ఒకపార్టీదాగున రెండు సంవత్సరముల కిందటనే నోపోయిటు యేడ్చినది. ఇది డిప్రీట్లకొద్దవారు విచారించుచున్నారు” అని ఒకరు ప్రాయచున్నారు.

బిరోపా మహాసంగ్రహము.

ఇంగ్లాండు-పావులు

యొక్కముకొరికు ధనము.

క్రొత్తములు కొనసాగునను నూచుకలవు.

లండను నవంబరు 18:— ఈమునము కొనసాగును. ప్రజలు చాలమంది దీని నియోగియమన్నారు. ఈ వారము ముగియు లోపలనే యీసామగ్రితమును గూడ పోగుపడును. సాంక్రామిక సామగ్రిత స్థితిలో మార్పులేదు.

పారిసు, నవంబరు 18:— ఆవాగ్రలో నిలులగూడ నన్నది మోకటి గోజులలో వలెనే నేక గూడ యుద్ధవ్యాపారముజరుగుచున్నది. అకేకములగు, మట్టలును కొన్ని కొన్ని చిల్లర పోరాటములన గూడ జరిగి విగాని జర్మనులు అన్నిచో తరిమివేయబడినది. ఉత్తరముద్రము మొదలు లీజునదివరకును ట్రునకిరంగల యుద్ధమువిస్తారముగ జరిగినది. ముగ్గుముగ న్యూపోర్టుకడను యానెజుకు తూర్పునను దక్షిణమునను ఫిగంగుల యుద్ధము విస్తారముగ జరిగినది లిక్సుకూటికడనున్న జోనిముల సన్నీలలో శత సముగపోరాడి ఆయదవినిస్వార్థినపరచుకొనిరి. దానిని స్వార్థినపరచుకొనటకు వారు 8 నిములవండి పోరుచుండిరి. ఇప్పజునదక్షిణమున జర్మనుపాదాతివైద్యములు తలవడి తరిమివేయబడినది ఎల్లా మొదలు ఓయికివరకున వ్రాయదగినదేమియును జరుగలేదు. క్రొత్తలోనన్న మన ఫింగిడల్ మానకుల్యమున బడయుగలిగినది. రెయిన్సు మొదలు అగ్గోన వరకును మారినవిషయ మేమియును జరుగలేదు. శత్రువులు మాటిమాటికి తలపడుచున్నను చకస్కోర్టు పశ్చిమభాగమును నిలుపుకొనగలిగితిమి. ఎలాసిలో సెయింటు మేరీఆఫ్స్ మైన్య జిల్లావరకుపడిన లాండ్రెయ్ పటాలములలో సగము మంది నశించిరి. ఆపటాలములను వెనకకు రప్పించిరి.

పి అందు బి కంపెనీవారు

లాభముల పంపకమును ప్రకటించుట

లండను నవంబరు 18:— లాభము 100 కి 6½ భాగములను బోను 5 భాగములను పంచివెట్టెదమని కంపెనీ వారు ప్రకటించిరి. ఈసంవత్సరమున మొత్తముపొడ 100 కి 15 భాగములు ముట్టును.

కార్యవివరము.

మొగ్గురు వైనికోర్కొగలు సమాచారమును తెలుపుటకు నియమింపబడిరి
లండను నవంబరు 19:— హిందూదేశపు వైద్యములను గూర్చి పాన్సమెంటు ప్రభువుల సభలో కష్టము ప్రభువుగారు ప్రస్తావించిరి. ఆవైద్యములయందు మొగ్గురు వైనికోర్కొగలను నియమింపబడిరి. వారి కింతర కార్యములేదు. భారతీయవైద్యము లొకప్పుడనుల నెప్పటికప్పుడు క్రొత్తాజ్ఞాపరిధిగాను భారతీయాలకు తెలియజరుచుటకు వీలుగానందున ట్లాసమాచారము 46 రాజప్రతినిధిగారికి తెలుపుచుండుటకే వారు నియమింపబడినది. ప్రజలకు తెలుపుటకు వీలగు సమాచారముల నన్నిటిని తెలియజేయుటకు దొరతనమువారు లోటులేకుండ పనిచేసేదగు అని ప్రాప్రభువుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి

హిందూదేశమునుండి వెళ్లిన రెండవసేన.

మార్చి నెల 19:— మండేశమునుండి వెళ్లిన రెండవ సేనాధిపతి ప్రాన్సు దేశమునుండి మార్చి నెల 19 ఆన రేవునట్టణములో దిగింపుకు పువ్వాసులు అయ్యులగు సాన్సగ తము నొసగిరి. హిందూదేశపు సేన స్త్రీమల్లనుండి దిగి పట్టణము వెలులవేసిన డేరాలకు వెళ్లుచున్నప్పుడు ప్రజలందఱు ఆత్మ్యత్వానుయితో గుంపులు గుంపులుగా వీధులలో నిలిచిరి. స్త్రీయల్లలో చాలగోవాలు ప్రమాణము చేసినను మాయుటకు గట్టములు ఆగోగ్యముగా నుండెను. సామానులను చేరవేసికొనుట, ఆహారపదార్థముల సప్లయ, మొదలగుపనులనుచునుగా సొమ్మోనినందుకు సగవారులు హిందూదేశపు సేనకులనుజూచి ఆశ్చర్యపడిరి. ఇప్పుడు మార్చి నెల 19నాగిరి సేన బొంబాయిలో ఆగ్నేయలో బయలుదేరినది. తరువాతి బయలుదేరు సేనలు ఇంకను చేరవలసియున్నది.

ఇంగ్లండు ఆంగ్లము జనరలులు.

యొద్దముగ చనిపోవుట.

లండను నవంబరు 18:— క్రొత్తదిని జనరలు, ఢిల్లీకి శత్రువుని గొరుకు, బయలు దేశమునను గానును యుద్ధముగా చనిపోయిరి.

నౌకాయుద్ధములో నష్టమైనవారు.

చర్చిలో గారు తెలిపినసంగతులు.

లండను నవంబరు 18:— కామన్సునభలో చర్చిలోగారి సంగతులకు తెలియజేసిరి:— ఇటీవలజరిగి నౌకాయుద్ధము లో 222 ఉద్యోగులు చనిపోయిరి; 27 గురకు దెబ్బలుతిగి లి:వి. 3155 నావికలు చనిపోయిరి; 428 గురకు దెబ్బలుతిగి లి:వి. ఆంగ్లవ్యవసరమును క్షీంచునిమిత్తమిట్టల కొంతఅం గ్లేసు నౌకాసేన పంపబడినది. కిరిగోమేయమంది కనడించుట లేదు. ఇటీవలజరిగిన అంగ్లేయులకును జర్మనులకును జరిగిన నౌకాయుద్ధములో గుడ్ మోపులను ప్రాసరు మునిపోయి నది. దీనిమీదివారు 870 మంది ఆగపడుటలేను. ఆంగ్లవ్యవ సగర రక్షణముకై వెళ్లిన నౌకా సేనలోని వారు కొందరు హాలండులో బంధింపబడిరి. వీరందఱు నీ లెక్కలో చేర్చబడలేదు.

వైనికోర్కొగల సతములు.

కవినరు ప్రభువు చేయు మార్పులు.

లాహోరు నవంబరు 19:— ఈక్రింది క్రిందిగ్రాములు సివిలు అండు మిలిటరీ గెజెట్టుప్రకటన వచ్చినవి:—
లండను నవంబరు 17:— వైనికోర్కొగల సతముల మాగ్గు విషయమై కవినరుప్రభుగారు కొన్ని మార్పులు యేర్పాటులు చేయుచున్నారు. ప్రభుకిము యేర్పాటులు దొరతనమువారి యోచనయం దున్నవని ఆఫీస్కర్లుమంత్రిగారు కామన్సునభలో తెలిపిచ్చినారు.

క్రొత్త సేన.

ఇంగ్లండులో క్రొత్తగ తిరిగి 10 లక్షలమంది వైని కుల యుద్ధమునకై తయారుచేయబడుచున్నారు. ఇది క్రింది తేనులయిన రాబర్టు ప్రభువుగారి పేరున పిలువబడవలయునని చాలమంది గొద్ద వ్యవహారములను చూచు కార్యాలయము వారికి తెలియజేయుచున్నారు. ఈ విషయమై వై కార్యాలయమువారు మోచింపుచున్నారు.

ప్రత్యక్షముగ జూచినవారు చెప్పసంగతులు.

కలకత్తా నవంబరు 19:— స్టేట్సుమనపత్రిక కీక్రింది క్రిందిగ్రామువచ్చినవి:—
లండను నవంబరు 18:— ఆంగ్లేయులకును జర్మనులకు యిటీవల జరిగియుద్ధమును కన్నలారకాచి న అధికారియొకడిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— జర్మనుసేనలు కొంతకొంత ముందుకు వెళ్లగలిగినను ఇన్సును పట్టుకొని యుండలేదు. మనసేతు చాలాప్రయత్నము కలిగింది. కాని, శత్రువుల ముఖ్యదేశ్యముధింగపరుపబడుటయే గాక మనకుమించినప్రయత్నము కూడ కలిగినది.

జర్మను రక్షక సేనల పట్టుకల.

జర్మను రక్షక సేనల పట్టుకలకొంతయు మెచ్చుకొన వలసియిచ్చుది. వీరు సెయింటు ప్రిపలుయొద్ద ఫెక్రముగోన, ప్రాణములకు తెగించియు పోరాడిరి. ఇప్పుడు వీరీప్రతిష్ఠను బలపెట్టుకొనగలిగిరి.

నష్టమైన ఆంగ్లేయ వైనికులు.

లండను నవంబరు 1:— ఈక్రిందివారు యుద్ధముగా చనిపోయినారు:—
లెఫ్టినెంటు, కోర్గ్లిటరు ప్రభువు; మేజరు బి. గార్డెరు లెఫ్టినెంటు ప్రభువు; రెండవ లెఫ్టినెంటు, డోమ, కెప్టెన్; కె. పోర్టు గార్బర్టుసను; లెఫ్టినెంటుఆర్ హెచ్చిక్స్, లెఫ్టినెంటు, డబ్లియు. రెటెకర్; లెఫ్టినెంటు, సి. డబ్లియు. టాక్ ఫెర్, రెండవలెఫ్టినెంటు, ఇ బర్బెటు, రెండవ లెఫ్టినెంటు, హెచ్చి వాఫు; కెప్టెన్, డబ్లియు, ఎల్ వెల్సు, రెండవ లెఫ్టినెంటు, సి. ఎ. కే. ఆండరుకె; రెండవలెఫ్టినెంటు, ఇ. ఎ. ఎ. ఆండరుకె; కెప్టెన్, ఇ. క్రోడ్; లెఫ్టినెంటు, ఏ. ఇ. కే కోలింగ్స్, లెఫ్టినెంటు, బి. ఏ. హులు; లెఫ్టినెంటు డే. వెకు; లెఫ్టినెంటు ఎ. డబ్లియు. హు. హు. డబ్లియు, బి. వెల్సు, కెప్టెన్ ఫుక్, రెండవ లెఫ్టినెంటు, హెచ్చి. రెచ్చి. డెయి, లెఫ్టినెంటు స్కాక్స్, మేజరు ఏ. హెచ్చి. డెయి, లెఫ్టినెంటు వాండుగారు.
ఈక్రిందివారు దెబ్బలుతిగి కొంతకాలము ప్రతికి చని పోయిరి. లెఫ్టినెంటు, కే. నెయిడెలు, రెండవ లెఫ్టినెంటు ఫున్ నెక్, గార్డు.

క్రిశ్చేమలగు రాబర్టు ప్రభువుగారు.

అంశ్యక్రమము

శ్రీ చక్రవర్తిగారుగూడ నేకుట.

లండను నవంబరు 18:— శ్రీ గాజ చక్రవర్తిగారు రాబర్టు ప్రభువుగారి అంశ్య కర్మను వెల్లెదరు.

జ్ఞాపకార్థముగ కోర్టులను మూయుట

కలకత్తా నవంబరు 18:— రాబర్టు ప్రభువుగారికి-అంశ్య క్రియలు, గురువారమునాడు జరుగుచున్నందున రేపు (గుడు వాగము) బంగాళులోని సివిలకోర్టులు మున్నగు ఆఫీసులు మూసివేయబడినవి.

కార్యోచేమనువారి తీర్మానము

రాబర్టు ప్రభువు చనిపోయినందునకై తమ విచారమును తెలియజేసి, రాబర్టు ప్రభువు పరామర్శి పునునేడు, కలకత్తా కార్యోచేమను పధలో తీర్మానింపబడినది. క్రితతీర్మానమును బాబు ం ధాచరణపాటుగా రుపపాదించిరి.

ఢిల్లీలో ప్రార్థనము.

ఢిల్లీ నవంబరు 19:— రాజప్రతినిధిగారు సర్వసేనాని గారు రాజ్యాంగ-భాసభ్యులు సివిలుమిలిటరీ ప్రధానోద్యోగులు మున్నగువారందఱును సెంటుజేమ్సు ఫాదిరిగుడికి వెళ్లి యుండిరి నేడచట రాబర్టు ప్రభువుగారి మరణమునుగూర్చి ప్రార్థన జరుపబడినది.

పరామర్శ లెంకి వార్తలు.

పంజాబు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు.

నవంబరు 16న తేదీని కాంపెను రాబర్టుయొంగియ మీరు ఆస్కాటుగారికి లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగా రిలంపించిరి. పంజాబులో రాబర్టు ప్రభువుగారి క్రింద పనిచేసిన పంజాబీ లెండగోకలరు. ఇచ్చటజేలసంఖ్యగా ప్రజలాయన నామమును గొంపించురు. మహావీరుడనియును సుతమపురుషుడనియును ఆయన క్రింది యిచ్చట చిరకాలము న్యాయపింఛ గలదు ఈదేశమువారి పక్షమున నేను హృదయ పూర్వకముగ సామ భూతిని గౌరవపూర్వకముగ దెలుపుచున్నాను.

ఇండియా విచారనూచన

కరాచి నవంబరు 19:— రాబర్టు ప్రభువుగారి మరణమువలన కలిగినవిచారము నూచించుట కీదినమున కరాచిలో దొరతనమువారి కార్యాలయములు పోభుట్రు ముగిసిపాలిటి కార్యాలయములనుగూడ మూయుబడినవి.

లాహోరులో ప్రార్థన

లాహోరు నవంబరు:— క్రిశ్చేమలయినరాబర్టు ప్రభువుగారి యాత్మకు శాంతిలుగుటకై రేపుయిక్కడి క్రైస్తవ దేశములో ప్రార్థింపబడినది.

అంశ్యక్రమము.

లండను నవంబరు 19:— నేడు రాబర్టు ప్రభువుగారి శరణు భూస్థాపితమైనది. ఇంగ్లాండులో ఇది వరకు జరిగిన గొప్పఉత్సవములలో నిదియొకటి. సర్వని జల్లుయంచు కురియుచున్నందున ప్రజలు ఎక్కువ ఉత్సాహముగ నందుటకు వీలులేకపోయినది. చారింగ్ క్రాసుగద్దనుండి, సెంటు పాల్సు కెథెడ్రలువరకు ఇసుక చేసినరాలనంత జనసమూహము కూడియుండెను. జనలు దట్టముగ నిలిచియున్నందున అందరికిని శరవాహనము అగపడలేదు. వీధికి ఇరుప్రక్కలను వైనికులు చారులత్రినిలించిరి. వైనికులు ఆనేకులు శరవాహనమువెంట నడచిరి. వైనికులు వెంటనడుచుట చాల ఆనందముగనుండెను. ఇవిన్నటికిని మగపుగారు. శరణును వెట్టినవెట్టె ఇంగ్లీషుగావ్య పతాకములతోను, రాబర్టు ప్రభువుగారికి త్రి, బంతినాడుశ్వాటుతోను ఆలంకరింపబడిన ప్రభువుగారి గుఱును శరవాహనమునకు ముందునడచిరి. జార్జి ప్రభువుగారు కూడ కాకిన సులను భరించి శరణును దింపు అగుగవద్ద కూర్చుండియుండిరి ఈఅనుగ వీరాగ్రేముడగు వెల్లింగుటను ప్రభువు గారి శరణును దింపుటకుపూర్వము ఉపయోగింపబడినది. రాబర్టు ప్రభువుగారి ఉత్తర క్రియలకు రాజకుటుంబీకుల ప్రతిభలును. అన్ని మతిముల ప్రతిభలును అన్ని కాలనీల ప్రతిభలును ను వచ్చి డి. మేళములతోను, శాశ్వతతో శరవాహనమును సెంటుపాల్సు కెథెడ్రలుయొక్క పవనలో గ్వామగుండ తీక్షణివెల్లి అగుటవైది. కిరంగుప్రభువు గారి శరవాహనము ముందు వెల్లునెల్ల గద్దను పట్టుకొని యుండిరి. తరువాతి ముగ్గురులు నడుచుబడినది. శరణునుమున జనసభ మంతయు కల్పముగనుండెను. కల్పకురీ ఆస్పత్రివద్దగాను, అంశ్యక్రమముగాను, ముగ్గురిని ముగ్గురిని పుటలు సహా భిక్షు అగులలోపలను బడిరి. శరణును సహాధిగో వెల్లునెల్లుగు బూకిదగ్గలబడినది ఇంగ్లీషువారిని గొంపించుటకు బాగాలు ఉడిచిరి. ఈసమయమున అందఱు కల్పముగ నిలిచిరి.

ఈ ప్రెస్ యుద్ధము.

జర్మనులు తరిమివేయవలెను.

లండను నవంబరు 18:— వాస్తవమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. నిన్నటితో జూన్ శత్రువుల ఫిరంగి పాదాతిదళములు ఆంగ్ల సైన్యములోని తృతీయ భాగమును తీవ్రముగ దాకెను. ముఖ్యముగ రెండు పంటలులకు తాకుడు విస్తారమైనది. శత్రువుల గుండ్లవలన మనవారు కందకములను విడిచి పోవలసిన వారైరిగాని వారంతలో ప్రకటముగ కొలకొని శత్రువులను మరలదాకి తరిమివేసిరి. శత్రువులు చెల్లాచెదురుగ పరుగెత్తిరి. మన సైన్యము తీవ్రముగా మునుగుడ శత్రువులతో మనమైనది కలు శత్రువులను పారదోలిరి. శత్రువులలో చాలమంది నష్టమైరి.

కరాచిని విజయము.

లండను నవంబరు 18:— చాలచోట్ల జర్మనులు తలపడగ మేము తరిమివేసితిమి. ముఖ్యముగ యావ్రెజుకు దక్షిణమున భూమిగా తరిమివేసితిమి. ఆంగ్ల సైన్యము ముఖ్యము ఆచలము గనున్నది. రెండు ముగిల ముట్టడింపబడినది. అని పారిసులో నుద్యోగులు ప్రకటించిరి.

మిత్రమండలివారి ఉత్తర యుద్ధరంగము

ఎవరెవరికెందులకాదు యుద్ధముగ ఫిరంగియుద్ధము జరుగుట పారిసు నవంబరు 19:— (రాత్రి 1-5 గంటలకు) మన ఉత్తర రంగమున నెడతెని దారుణ సంక్రామము (ఫిరంగియుద్ధము) జరిగినది. నిన్న సాయంత్రము ప్రకటించబడినది.

రుష్యా

ఆస్ట్రియనుల పలాయనము.

లండను నవంబరు 18:— జకోమికు ఉత్తరమున రక్తపాతముతో కూడిన దారుణ సమరము జరిగినది. రష్యనులు విజయములను బడయుచున్నారు. ఆస్ట్రియనులు చెల్లాచెదురుగ పారిపోవుచున్నారు.

నాకాదళయుద్ధము

బాల్టికుముద్రమున జర్మనులు లిజోనుముట్టడించి పెట్రోగ్రాదు నవంబరు 18:— మంగళవారము నాడు జర్మను నాకాదళము లిజోనుముట్టడించి అక్కడక్కడ తగులబెట్టిరి.

కాపేతియను నూర్గములను రష్యను

లూక్రమించుకొనుట

జనబోవాక్రాలో యుద్ధరంగమున మేము ఆపారములగు శత్రు సైన్యములను తలపడితిమి. లోడో విట్టా సమీపమున పోరుచున్న శత్రు సైన్య భాగములు పారదోలబడినవి. కాపేతియా, మాగ్దముల నాక్రమించుకొనుచున్నాము.

పోలండు

ఆస్ట్రియావార్త

లండను నవంబరు 19:— (ఉదయము 5.50) ఆస్ట్రియా ఉక్రాయిన్ లిట్లు ప్రకటించిరి రష్యను పోలండులోనున్న ఆస్ట్రియా జర్మను సైన్యములు, రష్యను మూలబలములను యుద్ధమునకు వచ్చుచున్నా చ్చేసిరి.

రష్యనులు బెల్గియను పట్టుకొనుట.

యూరప్ లోను ప్రాంతము.

పెట్రోగ్రాదు నవంబరు 19:— యూరప్ లోను ప్రాంతమున ముఖ్యస్థానముగ దబ్బాచుముట్టడించి 15వ తేదీ రష్యనులు స్వాధీనము చేసికొనిరి.

పోలాండులో యుద్ధము.

లండను నవంబరు 19:— పడమటి పోలాండులో రష్యనులకును, జర్మనీవారికిని జరుగుచున్న యుద్ధములో ఇది వరకు రష్యనులు జర్మనీవారికిని ఒక భాగమునకు చాల నష్టమును కలిగించిరి. వారమునకునుండి జర్మనులు రష్యనులకు నష్టము కలిగించినవలెన: ప్రకటించుచున్నారు.

జర్మనుల ధూర్జునకర్త కూడుట.

నెల్సియాలోని ముఖ్యముగ మార్గములను, రైలుకోడ్లను జర్మనులు ఉపయోగించుకొనుచున్నారు. తమ సేనల నన్నిటిని ధూర్జునకర్త జేర్చివారు. క్రాకోవ్ లోనుమీద రష్యనులు సడకుండ చేయుటకు ప్రయత్నములకుడ రష్యనులు,

ఆస్ట్రియా, జర్మనుదేశములలో కొరబడకుండ చేయుట ఈ భారము ఆస్ట్రియనులపై వేసిరి. జర్మనీవారు ఈపద్ధతు లవలంబించుటవలన రష్యనులు తమకొత్త సేనలను సేనాముఖమునకు దూరముగా కూర్చులసినవచ్చినది.

రష్యనుల నమ్మకము.

కొద్దికోజులలో రష్యను జర్మనీలకు జరుగు మహాయుద్ధములో జయము తమకు సమకూడుననియు, ఈ యుద్ధములో జయపజయములు నిర్ధారణయగుననియు రష్యనులు నమ్ముచున్నారు.

కైజరుగారి ఆఖరుపత్తు

రష్యనులతో పోలివీడ్ ఒకటి పరిష్కరించ వలెనను ఆస్ట్రియనులతో జర్మనీ చక్రవర్తిగారు తమసాధన సామగ్రిలను జరుగజేర్చు మహా సంక్రామమునకు వినియోగించ దలచివారని రష్యనులు అనుకొనుచున్నారు.

జర్మనులు చెప్పకొనుసంగతి.

విస్సులానది మొదలు, వార్సావరకు వ్యాపించియున్న సేనాముఖమున జర్మనులు జయించితిమి చెప్పకొనుచున్నారు.

బెల్జియము.

నీటిని దేశముపై వదలుట.

లండను నవంబరు 19:— బెల్జియనులు కాలవలలోని నీటిని గ్రామాదులపై వదిలిరి. దీనివలన డిక్స్ మ్యూడువద్దను జర్మను సేనలకు చాల ఇబ్బంది కలిగినది. డిక్స్ మ్యూడు మొదలు కొని ఆస్ట్రియ మీదుగా, కాన్కర్న వరకున్న భూమి అంతయు నీటిమయమైనది. నీరుఉండగా జర్మనీవారు ముందుకువచ్చిన ప్రాణములు దక్కివు. నీటిని తేకుండ చేసినప్పుడు జర్మనీ సేన ఒక దానికొకటి సంబంధము. తేకుండ పోయినది. విడిపోయిన సైనికులు పెద్దసేనలో కలియుటకుకూడ కలులేదు.

అన్నమలేక పెట్కనందలమంది జర్మను సైనికులు చనిపోయిరి.

అసహాయులగు బెల్జియనువారికి రక్షణము.

కార్డిను మెల్సెరుగారి విజ్ఞాపనము.

మెల్సెరుగారి బాటివాండ్రు స్థితి.

లండను నవంబరు 19:— దినబత్తెమునైన సంపాదించుటకు తగినపనులుగూడ నిచటిపని వారందరు దొరకుటలేదుగాన రక్షకసంఘములవారి మెల్సెరుగారి సహాయము చేయదగునని కార్డిను మెల్సెరుగారు విన్నవించిరి.

ప్లాండర్సులో శీతకాలము ప్రవేశించుట.

సైనికుల సాధారణాశోక్త్యస్థితి.

తైత్తమును కీల్స్ నోప్పలును కనబడుట.

లండను నవంబరు 19:— ప్లాండర్సులో మంచుకొంచెము పడుచున్నది. కీల్స్ నోప్పలును పడినెత్తు భారములను కనబడుచున్నవి.

అమెరికా.

తూర్పుముద్యధరా సముద్రము

పొరబాటున ఆమెరికను క్రూసరుమీద ఫిరంగులను కాల్చుట.

వాషింగ్టను నవంబరు 19:— నాకాదళ కాభా సంబంధముగు రాజకీయ కార్యనిర్వహణారమువొర్చులానుండి స్థిరాకు పోవుచుండగ పెన్సిల్వేనియా ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల వారి క్రూసరుమీద ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. ఇది పొరబాటువలన జరిగియుండునని తలపబడుచున్నది.

అమెరికా క్రూసరును గూర్చిన

యనంతర సమాచారము.

పారిసు నవంబరు 19:— స్థిరమైన విదేశీయులను సంరక్షించు నిమిత్తము రేవులోనికి వచ్చుట కనుమతించవలెనని పెన్సిల్వేనియా డిగి. అందుల కచటివారంగికరింపలేదు. పిమ్మట నాయోడలాంచి (చిన్న భూమి) రేవుకు సమీపించబయలుదేరినవి. దానిమీద ఫిరంగులను కాల్చిరి. ముందుకు పోవలెక అది వెనుకకుపోయెను. మేము బలవంతముగ ప్రవేశించెదమని నాకాదళపు చెప్పెను. ఆపొగయోడ ముట్టడించునని తెలిచి ఆధికారులు పట్టణమును విడిచిపోయిరి. అని న్యూయార్కు టెరెల్లు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

జర్మనీ.

చెవనోర్టును కూల్చివేయుట.

జర్మను మందుగనలు.

పారిసు నవంబరు 19:— నెయింటు మిహియలు ప్రాంతమున చెవనోర్టు పట్టణభాగమున జర్మనులు మందుగనలను బెట్టి దానిని కూల్చివేసిరి.

ఇతరచోట్ల విశేష మేమియును జరుగలేదు.

జర్మనులు మరల తలపడుట.

విస్సులా వార్తాలమధ్య ప్రదేశము.

పెట్రోగ్రాదు నవంబరు 19:— ఇలిగమునుండి యిటుల వార్తవచ్చుచున్నది. విస్సులా వార్తా సదులమధ్య జర్మనులు మన ఫిరంగి సైన్యములను తలపడిరి. మన సైన్యములు బోరా ప్రాంతమున వెనుకకుపోవుచున్నవి. శత్రువులు వెన్సికా ఆస్ట్రు ప్రాంతములలో ప్రవేశింపగలిగిరి. సైన్యభాగములను ప్లాంటు వయపునకు వారు పంపుచున్నారు.

తూర్పు ప్రష్యా.

రష్యనులు ముందుకు సాగిపోవు చున్నారు.

లండను నవంబరు 19:— తూర్పు ప్రష్యాలో రష్యనులు ముందుకు సాగిపోవు చున్నారు. గంభీరము ఆంగరబర్ల ప్రాంతమును జర్మనులు సంరక్షించుచున్నారు. ఆచటనే యుద్ధము ప్రారంభమగు చున్నది. మనూరియాసరో వర్ ప్రాంతములందు మన సైన్యములు శత్రువుల రక్షణస్థానములు సమీపించినవి వానిని తేదించుట కారంభింప బడినది.

జర్మను క్రొత్త సైన్యములు.

కణరంగమున సామర్థ్యము సామాన్యము.

చూచినవారివలన వార్త.

అలహాబాదు నవంబరు 19:— పయినీరు పత్రిక లండను విలేజిరి యిటుల తంతి నంపెను. జర్మనుల సైనికులు యుద్ధరంగమున సాధికముగ మరణించుచుండుటచే కలుగుచున్న నష్టమును వారిపట్ల గ్రహింపగలగుచున్నారు. మధ్యవయసులోనివారు నిరుత్సాహముగా నున్నారనియును యువకులు అలయికు తాళబలమన్నారనియును వైదిలుగా పట్టుకొనబడినవారు చెప్పుచున్నారు. అని స్వయముగ చూచిన యొక్కయధికారి చెప్పెను.

అసమగ్ర శిక్షణమువారు.

ఈనవీనులు 8-9 వారములు మాత్రమే శిక్షకడసిరి. కందకములపోరున కలవాటుపడి యెరుంగరు. ఇది యిటులున్నను వీనినిగమనించి మనము ప్రాణమామియుండరాదు. సేను జర్మనుయువకుల సైన్యమునగూర్చి 19వ తేదీనిచ్చిన తంతివార్తను గమనింపదగును. వారభ్యసింపిన జాతీయశిక్షాఫలితముగ వాకి కిట్టిదైర్య మలవడియున్నదని యాతడు వ్రాయుచున్నాడు.

వాయువిమాన యుద్ధము.

జపీను నాశనముచేయబడినది.

గేస్ట్రిక్ ప్రాంతము.

అలహాబాదు నవంబరు 19:— పయినీరు పత్రిక లండను విలేజిరి యిటుల తంతివార్త నంపెను. చాలవరకు నాశనము చేయబడి అడ్డుముగాపోవుచున్న యొకజపీను ఆదివారమునాడు గేస్ట్రిక్ కడ కనబడినది. అధికకత్తము విడవై మోనికులు దానిని జర్మను సహాయకుల చేర్చగలిగిరి. ఇపుడదియెందులకును కొరగాకుండనున్నదని మేయిలు పత్రిక రోటుడనువిలేజిరి వ్రాయుచున్నాడు.

ఆస్ట్రియా.

ఆస్ట్రియావారి దుస్థితి.

సైనికులున్ను ద్రక్యములేకపోవుట.

కలకత్తా నవంబరు 19:— ట్రేట్సునుపత్రిక కీక్రింది తంతివార్త వచ్చినది:— మొదటిమాడుమాసములలోను ఆస్ట్రియా దేశపు సేనలకు కలిగిన నష్టములను గురించిన లెక్కలను గెలుపుచు, ఆస్ట్రియాదొరకనమువారియొద్ద రోమియు సాము. తేదీని బుడాపెస్టు నగరమునుండి వ్రాయబడిన లేఖనోక దానిని మార్షింగు పోస్టు ముద్రించుచున్నది. సేనలోచేరుట కింకను యీ లేఖములో 20 లక్షలమంది యున్నారటగాని, కావలసిన సామగ్రిలేదట.

బొంబాయి.

యూరోపియనుడు ఆత్మహత్య చేసికొనుట.

కరాచి నవంబరు 19:— బొంబాయిస్థిము నానిగేషను కంకెనీవారి కరాచిశాఖకు మేనేజరుగానున్న డబ్ల్యూ.డి. హడ్డర్లుగారు నిన్ను స్నానపుగదిలో తుపాకీతో కాల్చుకొని చచ్చెను. తాత్కాలికమనశ్చలనమువలన ఆత్మహత్య చేసికొనెనని తీర్పుచేయబడినది.

తురుష్కస్థానము.

టర్కీ యుద్ధవార్తలు

ఫిల్లీ నవంబరు 18:— టర్కీ సేనలు పేటసయద్ అను ప్రాంతమును ఆక్రమించుకొని ఆ ప్రాంతమును బలపరచి ఆక్రమణ చేసినట్లు తెలియజేసినది. ఎర్ మం డె బ్ కాలు వ గుండ బ్రిటిష్ వా వ ను వెళ్లకుండా చేయ వలెననియు, పెరిందద్ సముద్రములోనున్న టర్కీ గ్రాపు సేన నను ధ్వంసము చేయవలెననియు ప్రయత్నించుచున్నారు. కలహాకాణములగు టర్కీవారి చర్యలను సాగనియ్యకుండుటకు బ్రిటిష్ దౌరతనమువారు కొంతసేనను పంపిరి. ఈ సేన 10 వ తారీఖున తెల్లవారుజుల్లికి షేక్ సయద్ చేరినది. సముద్రము అల్లకల్లాలుముగనుండు 10 గంటలవరకు సేనస్థిరము నుండి దిగుటకు వీలులేక పోయినది తరువాత “దూకుటాఫ్ ఎడింబరా” అను బ్రిటిష్ యుద్ధవాన టర్కీవారిపై ఫిరంగులు కాల్చుచుండగా బ్రిటిష్ సేన దిగుటకు ప్రయత్నించెను. టర్కీవారు సేనను దిగకుండా చేయవలెనని ఫిరంగులుకాల్చి అనేకప్రయత్నములచేసిరి. ఆఖరుకు బ్రిటిష్ సేనవారిని ఓడించి కోటలను పట్టుకొనినది. టర్కీ సేన చాలభాగము పారిపోయినది. టర్కీ సేనలో 6 గురు చనిపోయిరి. అనేకమందికి గాయములు తగిలినవి. చాలమంది ఖయీరులుగ చిక్కిరి. ఆసులుకోట లలోనున్న టర్కీ సైనికులందఱు ఖయీరులగుపట్టుకొనవలసినది. త్వరగా దిగుటకు వీలులేక పోయినందున ఇదిసాధ్యముకాలేదు. బ్రిటిష్ సేన కోటలలో ప్రవేశించి వానిలోనున్న 6 ఫిరంగులను, మందుగుండు సామానము ధ్వంసముచేసి, 11 వ తారీఖున వెళ్లిపోయినది. చుట్టుపట్లనున్న అరేబియా గ్రామములకు బ్రిటిష్ సైనికులు ఏవిధముగ ఇబ్బందినికలిగించలేదు. బ్రిటిష్ సేనలో 4 గురు ఇండియను ఉద్యోగులు చనిపోయిరి. ఒక ఇంగ్లీషు ఆఫీసుకు, 15 మంది ఇండియను ఆఫీసుకు, చెబ్బలు తగిలినవి.

“ఫా”ను ఆంగ్లేయులు స్వాధీనముచేసికొనుట.

ఫిల్లీ నవంబరు 18:— హట్ ఇల్-అరబునదిలో ఖర్జూరపు పంటను పండించుచున్న తురుష్కులు వెళ్లనియ్యకుండా చేయుచున్నారు. ఇందువలన నిక్కడనున్న అరబు జాతులవారికి నష్టమురాకుండా చేయుటకును, నదిలో పడవలు రాకపోకలు జరుపుకొనుటకు చేయుటకును, పరిష్కారము యొక్క తాటస్థమును కాపాడుటకును, ఆంగ్లేయ దౌరతనమువారిక్కడకు కొంతమంది సైనికులనుపంపిరి. వీరు పరిష్కారమైపున దిగకుండగని ఉత్తరువు చేయబడినది. ఈ సైనికులు, ఓడను అను ఓడ సహాయముతో ఇయ్యప్రదముగ ఫాను స్వాధీనము చేసికొనిరి.

ఇది నవంబరు 8 వ తేదీన జరిగినది. ఇదియు కారనునది యొకలియు వోటునకు 8 మైళ్లదూరములో నున్నవయను పట్టణమునకు నదియొక్క ప్రాంతమున వీరుముందుకుపోయిరి. ఈపట్టణపు బహిష్కరణమున తురుష్కులు 11 వ తేదీన వీరి మిదడగా, వెనుకకుగొట్టివేయబడిరి. శత్రువులలో 80 మంది నష్టమైరి. ఈవిషయమును శత్రువులే ఒప్పుకొనిరి. షేయానుకు 4 మైళ్లుదూరమున తురుష్కు సేనలన్న స్థానమును వీరు పట్టుకొని చాలనష్టము కలిగించిరి. నదిలోని ఆంగ్లేయ ఓడ పురికి 15 తేదీన సహాయము చేసినది.

జపాను రాయ బారి కాక్టాస్టాంటినుపోలువిడిచిపోవుట

లండను నవంబరు 18:— కనిస్టాంటినుపోలులోనున్న జపానురాయబారి గమన స్వాతంత్ర్యపుత్రముల నిమిత్తమున సేను వెడలిపోవుననియును ఈమువాదలు తెలుపుచున్నవి.

రాజభక్తి ప్రకటనములు

అంగ రాజ్యములోని మహమ్మదీయులు
లండను నవంబరు 18:— టర్కీ యుద్ధమును ప్రకటించిన సందర్భమున తనరాజభక్తిని మంత్రులారికి విన్నవించుచు అంగ రాజ్యములకు విజయము చేకూరవలయునని కోరుచు నిసుల్తానుగారు హక్కుదార్లుగారికి తంతివార్తలను పంపిరి. యవరాజుగారి యుద్ధాధికి లాకోటోనుల్తానుగారు వేయిపానులను పంపిరి.

టర్కీవారి నొకాదశము. వారిచురుకుదనము.

టర్కీ సైన్యాధ్యక్షుడు సులీ నాయని చేరుట.
పెట్రోగ్రేడు నవంబరు 19:— సులీ నాయని సమాపమున 3 టర్కీ సైన్యాధ్యక్షులు వచ్చినది.

రుష్యా తురుష్క యుద్ధము

ట్రెబిజోండుకోటపై రుష్యావారు ఫిరంగులువేయుట.
పెట్రోగ్రేడు నవంబరు 18:— రుష్యావారు ట్రెబిజోండుకోటపట్టణముపై ఫిరంగులువేయగా, కోటకు నష్టము కలిగినది.

తురుష్కు సేనలకు సహాయము.

బాటూము రాష్ట్రముయొక్క సరిహద్దుల లోని తురుష్కు సేనల సహాయమునకుగాను క్రొత్తవారు వచ్చినారు.
కలకత్తా.

తెయ్యారు పన్ను.

కలకత్తా నవంబరు 18:— తేయాకు మూడువంతులు కలకత్తానుండియే రవాణా చేయబడుచున్నది. ఇప్పుడు ఇంగ్లండులో దిగిమిదపన్నును వృద్ధిచేసిరి. ఇక్కడ మొదటపానుకు 12 అజాలవలకు కూడవృద్ధిచేయుమనరి తలచిరికాని 8 అజాలే వృద్ధిచేయబడినది. రుష్యా, బెలిజియము, ఫ్రాన్సు దేశములకును, అంగ్లాసామ్రాజ్యము క్రిందనున్న దేశములకును తప్పు తక్కిన తటస్థదేశములకు తేయాకు పంపకూడదని నిషేధింపబడినది ఇందువలనను, రుష్యులు తెప్పించుకొను సరకుకు ముందు దబ్బుపెట్టుబడిపెట్టుటకు కష్టముగనున్నయెడలను, చాలయి బృండికలుగను కాని రుష్యావారు తాము తెప్పించుకొనుసరకు పెట్టుబడి పెట్టుకొన గలిగిన యెడల పన్నువృద్ధి చేయబడినను వర్తకము అనుకూలముగనే యుండును.

ఇండియా వైద్యశాల.

కలకత్తా నవంబరు 19:— బంగళా ఆంబ్యులెన్సు కోదలూనినా నిధికి ప్రత్యేకముగ కమిషను లాసంగి వారి నిధిని యిండియా వైద్యశాలలో రెవెన్యూ డివిజన్ నియమించడమైనది. వారిలో నొకరుగ రెవెన్యూ డివిజన్, ముఖర్జీ, యల్. ఎస్. ఎస్. (కలకత్తా) యల్. ఆర్. సి. యస్ (రెయిను) గారిని పిహారుకు నియమింపబడినది. రెండవ వారుగ రెవెన్యూ డివిజన్, సి. సెనుగుప్తా, యం. డి. యల్. సి. యల్. (ఎడింబర్గ్) గారిని పూనాలోనున్న యిండియా వైద్యమున పనిచేయుటకు నియమింపబడినది. త్వరలో మరి కొంతమందిగూడ నియమింపబడుదురు. అని యిండియా దౌరతనమువారు ఆ ఆంబ్యులెన్సుకోద కమాండరుగారిగు డాక్టరు యల్. సి. సర్వాధికారిగారికి తెలిపిరి.

బంది పోటు

పట్టుదలతో నక్సలించుట.
కలకత్తా నవంబరు 19:— బారసెటులో డెయింగ్గా పోలీసుసేనకును చేరిన మనోగ్రావాదు నివాసియురు బాలాకృష్ణమోహనగో సురు ధనికునియింటికి ఈ నెల 7 వ తేదీన గొప్ప బండ్లపోటు జరిగినది. ఆలీఖాన్ బాబా పోలీసువారు వాని నక్సలించి అది రాజకీయము బండ్లపోటు తెలిపిరి. అబంది పోటు దొంగలందఱును గొప్పపట్టుబడులలోని వారనియును విస్తోల్లను బూరియుండిననియు తెలియుచున్నది. బంగళా రహస్య పరిశోధనకాఖగారు మరల నీ విషయమున పరిశోధింప వారంభించెదరు.

శుల్కాన్ని నదిలో ఓడలు సంచరింపరాదు.

కలకత్తా నవంబరు:— ఆలీఖాన్ బాబా మేజిస్ట్రేటుగా రిట్లు ప్రకటించిరి. మార్కా ప్రయము మొదలు మార్కాధ్వము మువరకును శుల్కాన్ని నదిలో కల్పి, కేము సాంధ్య-మేరీ సాంధ్య ఆప్రదేశములలో స్త్రీ మరులు పడవలు ఓడలు సంచరము చేయకూడదు. ఈ ఆజ్ఞకు వ్యతిరేకముగ నెసరైన తమ ఓడలను నడిపించినచో తుపాకులతో కాల్చివేయబడుదురు; లేక కఠినముగ శిక్షింపబడుదురు. ఈ ఆజ్ఞను గురించి మాపాలలలోనుండు దళాదులను చాకిదారులును వారివారి ప్రదేశములలోనున్న జులకు స్పష్టముగ నెరిగించుటకు ఆజ్ఞాపంపబడుచున్నది.

డిల్లీ.

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన సమాచారములు.
ఫిల్లీ నవంబరు 18:— ఇండియామంత్రిగారు రాజప్రతినిధిగారి కీతంతివార్తలనుపంపిరి.
శ్రీయవరాజుగారు యుద్ధరంగమున కేగినారు.
జర్మను సైన్యములు వెనుకకుతరుచుబడినవి. డిక్సన్ మూడి బిక్కుకూటి ప్రదేశములకు నడుచు ఇరుకాలుకను దాటుటకు

ప్రయత్నించిన జర్మనులు వంశనలకు దూరముగా తరుచుబడిరి. సైన్యపక్షికి మధ్యభాగమున పూ నులుగూడ శత్రువుల తాకుడును వెనుకకు వెట్టిరి పూ నుప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

కన్నులారచూచిన వానిసమాచారము:—

అంగ్లాభిరముకద్ద ప్రత్యేకముగ విషయములనుచూచిన యాతడొకడిటుల చెప్పుచున్నాడు. విశేషముగ సైన్యసృష్టు కలుగుచుండుటవలన జర్మనులకు చురుకునాటుచున్నది. క్రొత్త పటాలములలోని యువకులు సంగ్రామమందలి నధికశ్రమనోర్య జాలని వారుగా నున్నారు. రెండునెలలుమాత్రమే వారు యుద్ధ పరిశ్రమ మొనరించిరి. తుపాకులతో కాల్చుట వారికి పరిచితమే లేదని యే చెప్పవచ్చును. అట్లున్న ను గూడ వారు మొండి చొరవతో, తెగించి పోరుచు నేయున్నారు.

రష్యులు తృప్తిచెందియున్నారు.

తూర్పురంగమునుండి అధికారులవార్తలు లేవు. అన్ని ప్రక్కలను జరుగుచున్న విషయములు సంతృప్తికరముగనే యున్నవని రష్యులు తెలిపిరి. పెట్రోగ్రేడునుండి మార్షింగు పోస్తువిలేఖరి వ్రాసెను.

యుద్ధము నిమిత్తము ధనము.

బ్రిటిష్ సైనికుల లభ్యమృతముగ పోరుచుండుటచేతను నాకాదశము కొరవడకుండునందుటచేతనుదినమునకు 100,000 పానులు క్యయమగుచుండుటచేతి మరి 225000 పానుల నొసంగవలెనని ప్రభాపత్రినిధి మహాసభవారు కోరబడిరి.

క్రొత్తభారతీయ సేనలు.

నవంబరు 7-వ తేదీన మార్షెల్సులో దిగిన సైన్యములకు ప్రజల తృప్తికావలతో నొసంగిన స్వాగతమునుగూర్చి మార్షెల్సులోని ట్రెమున్సుత్రికావిలేఖరి యిటుల వ్రాయుచున్నాడు. కడు దూరమునుండి యంత్రసైన్యమును నిరుప్పదనముగా సముద్రము మీదకు కొనివచ్చుటలో బ్రిటిష్ వారికి సముద్రము మీదనున్న యప్రతిహతాధిపత్యమును గూర్చియును వచ్చియుండిన భారతీయ సయనికుల యగ్గలక్షణములను నియమాధరణములను గూర్చియును జర్రాను ప్రజలు చాల వాత్సర్యము నొందిరి.

టర్కీవారిని కఠినముగకొట్టుట.

11-15 తేదీలను పేట్రలు ఆరబునది - వడితెట్టున టర్కీలకు, దలపడి డిలామెయిడు ఫిరంగు దళమువారు కఠినముగ కొట్టిరి. టర్కులు చాలసేపు తెగింపుతోడ పోరిపిమ్మట పూర్తిగా నోడింపబడిరి. వారిలో చాలమంది చచ్చిరి. మరి కొంత సేనతో 14 వ తేదీన బారెంటుగారువచ్చిరి.

మరణము.

హాలానాషి లిలుగారు.

డిల్లీ నవంబరు 19:— మహమ్మదీయ చారిత్రవిషయక పరిశోధకులకుటచే మహమ్మదీయులచే నధికముగ గౌరవించబడుచుండే హాలానాషి లిలుగారు ఆలిఖురులో స్వర్గవాసున మృతిచెందిరి. వీరు విశేషగుర్తుకు పాల్యదలేదనియు స్వల్పమగు జబ్బుమాత్రమేచేసి మృతిచెందినయను తెలియుచున్నది.

యుద్ధరంగమును భారతీయ సైన్యములు.

ఓడియారుప్రభిగారి సహాయసంఘము.

లాహోరులో సేర్పరుపబడినది.

లాహోరు నవంబరు 19:— యుద్ధరంగముననున్న భారతీయ సైనికులకు సౌఖ్యము చేకూర్చుపనులను చేయుటకును చిన్న చిన్న సహాయములను నిధిముచేయుటకును కీతకాలములో నవంబరు 25 వ తేదీ మొదలు లాహోరుగన్నరుగారి మందిరమున ప్రతిబుధవారమును పూలు 11 గంటలు మొదలు 1 గంటవరకును సహాయ సంఘమువారు చేరి పనిచేయదగునని ఓడియారుప్రభిగారు నూచించుచున్నారు. ఆచిన్న బంగలలో బట్టలుమాత్రమేగాక తగినవసరుమిదస్తువులును సైనికాధికారుల దివకుకు ప్రకటించిన పొగాకు, వీగరెట్లు, చిన్న చుక్కాలు, బాదం, పిస్తా మొదలగువిషయములు, అక్రూటు మొదలగు వస్తువులు గూడ నెట్టబడును.

సిమా

సర్వభారత వాతావరణసృజి.

సిమా నవంబరు 19:— చిటిగాంగు సముద్రతీరమున ఉత్తర తెలుచ్చిస్తానమునను వర్ష పాతము సాధారణముగ నంతటనుకలదు. ఇతిరవోట్టవాతావరణసృజి ద్రవరహితముగ నున్నది. బంగళాఖాతమునకు దక్షిణమున నితిగతులకు సంచలము మెల్ల మెల్లన కలుగుచున్న మూచన లగపడుచున్నవి. ముఖ్య వర్ష పరిమాణము, చిటగాంగు; సారనాయి, కలటులలో 1 1/4 దుక్కులు, చామను 3 1/2 దుక్కువర్షమును కురిసినది. భావి మూచన:— తెలుచ్చిస్తానమున వర్షము తగ్గుననియును పంజాబులోను వాయవ్యపూర్వభాగంలోను వర్షము వ్యాపించుననియు మూచన లగపడుచున్నవి.

బర్మా

ఇంకొక ఉపగ్రహము

రంగూను నవంబరు 19:— జి. హార్వూడు యూరేషియను, కాంపానోవాలా అవచిటగాంగు కాపురమున, కెండుశతమలను తీసికొని ఒకబోయింగు ఎక్కి వెళ్ళుచుండగా బోటును విడిచివేసి. కెండు శతమల, ఫ్రాంగ్స్, బోటును నెట్టువాడు ఒకడు అందుకేసంద సోయి.

మాండలేలోని నమామ్యుదీయలరాజధాని

రంగూను, నవంబరు 18:— మాండలే పట్టణమున నిన్న జరిగిన సభలో నమామ్యుదీయులు ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వము నెవలను, నాస్తిక ప్రయోజనము తమ కర్వించిరాజధాని కలదని తీర్మానించినది.

బర్మా యుద్ధనిధి

రంగూను నవంబరు 18:— బర్మా యుద్ధనిధి కొద్ది భోజనాలలో 5 లక్షల రూపాయలను. బర్మా ఆకాంక్షలకు జరగజూరదవ్యా, లండనులో యువరాజుగారు స్థాపించిన నిధి కోకాదానికి, 80 శేష పంపించినది.

కోర్టు వ్యవహారములు

మదరాసు సైకోస్ట్రో

నెవకను విచారణ

[వ్యాయమాది: నేపియగుతు.]

బార్డులపును భూమి కేసు

కన్నప్పక సాక్ష్యము:— (ఈతని నయన్ను 17 సం వత్సరములు) ఆ (నానోయ) విశేషపుయింట నేను నిద్ర పోవుటకును. భూమి బరిగినికొని నాకు భాగమున్నది. ఆరాత్రి నేను ఆయింటిలో పడుకుంటున్నప్పుడు. నుమా చెవిమిగిలంట లవ్వకు నేనంటికి వెళ్ళిని ఆమె నాకు అన్నము పెట్టెను. నేను భుజించి, పిమ్మట 8-30కి పంపి మైదినీలిని. అప్పటి కామ్మోవాగుగనే యుండెను. వేళవ జాము: **నానోయ** గంటలన్నదామూడవమధ్య ఆమె (కట్టుబడి) చేసులలో నా తలను తాకి నన్ను నిద్రలేపెను. అప్పటికి తెల్ల వారియందొని తలచెదను. దొంగలకచ్చి తనకాళ్ళను, చేతులను కట్టి సాత్తును దొంగిలించిపోవెళ్ళి రని మాడవమధ్యయ నాతోచెప్పెను. ఆమెను (నిత్యవిభూతి నాయకమృతు) లేపుచునా యని యడిగిని. **నేనెవడనను.** చేతికట్టును విప్పమనెను; నేను విచ్చితిని. నేను తొళ్ళకట్టును విచ్చలేదు. పిలయనగా, విప్పచుని యామె చెప్పలేదు గాన, విప్పలేదు. **గురుసా** రామయ్యను పిలుచుకొని రమ్మనెను. చీటిలో బయటవెళ్ళుటకు భయపడితినిగాన పో నంటని. దొంగల ఆరచిన యెడల గొంతుపిసికెదనని యామె (మాడవమధ్యయ) లేదరించెను. పిమ్మట నేను నడవలో పండుకొంటిని. నుమాను 8-30కి మాడవమధ్యయ తనభర్తనుపిలుచుకొనిరమ్మని నన్నుకొనెను. నేనాభర్తను (వెంకటేశ్వరకెటిగారి) పిలుచుకొనివచ్చితిని. అడుగుమస్తా రామయ్యకు పిలుచుకొనిరమ్మని నన్నుకొనెను. నేను పిలుచుకొని వచ్చితిని. భూమిజగతుకు ముప్పు పడికొజుల నుండి నే నాయంటికి కడకు వచ్చుచున్నాను పగటిపూట యప్పుడుగా నే నాయంటికి వెళ్ళియుండలేదు ఆ (చనిపోయిన) మె పెట్టుచుండిన అన్నముకై నే నన్ను పండుకొనుచుంటిని. ఆరాత్రినేను ఆయింటిలో ఎరుకలప్పుడు చూడలేదు. అలమెలు ఆయింటికి రాత్రులలో వచ్చుట కలదు. భూమిజగతుకు ముప్పు పడినమలుకు రాత్రులలో నే నామె నవల చూచుచుంటిని. భూమిజగిన రాత్రి నే నన్ను చినిపపుడు ఆయింటిలో అలమెలు చూడలేదు నేను నిద్ర పోవుటకు కొంచెము ప్రార్థన ఆమె అడకి కచ్చెను. గురుస్తారామయ్యను పిలుచుకొని వచ్చు నిమిత్తము వెళ్ళుకప్తాము నేను (చనిపోయిన) ఆమెవచ్చియుండిటను చూడెడిది. నేనే ముందు నిద్రపోతినిగా, అలమెలు నిద్రపోవుటను నేను చూడలేదు. మిమ్మిది దొంగ అన్నాదనియ, నేను దొంగ నరచినయెడల నానిగిరిచ్చి నామెడు పినుకకుర నియు మా వమధ్యయ చెప్పెను. **చనిపోయిన** ఆమె అన్నము పెట్టుటగామె నామెను పిలిచి మియు యుంటియ. పగటిపూట నేను కెంత్రుకు మెరు పెట్టువాపుగా పుచ్చెముచున్నాను.

వెంకట్రామయ్య సాక్ష్యము:— నేను ఆ (చనిపోయిన) మె యింటికి పొరుగింటిలో వసించుచున్నాను. అక్టోబరు 18 వతేది సాయంత్రము 5 గంటలకు నేను మాంటుకుట వీధిలో నిలువబడియుంటిని. అప్పుడు మొదటి మధ్యయ ప్రక్కవీధి, కుండివచ్చి ఆ (చచ్చి) మె యింటిలో ప్రవేశించుటను చూచితిని. పిమ్మటవాడు లోపల మాడవమధ్యయ గా మాట్లాడెను. నేను వీధిలో వెళ్ళుచుండగా, వారు మాటలాడుకొనుటను చూచితిని. మరునాడు వాడును, కెండవమధ్యయ కచ్చెలు మరయొకడును నందు కొనకద్ద నిలబడి యటునిలువడమాడుచుండుటను చూచితిని. పిమ్మట కొంతసేపటికి ఆ వూరు ఆ (చచ్చి) మె యింటినుండి బయలుదేరి నందుకొన యం గాయద్దతోడ మాట్లాడెను. పిమ్మట, వారుముగ్గురున గోవిందప్పనాయకసేధిగయపున వెళ్ళిరి. అక్టోబరు 15 వ తేది నారు నేను నాయంటిలో వీధిరమ్మపు గదియం దుంటిని. ఆ గది కొక గవాక్షి గలదు. అది తెరవబడి యుండెను. నేను పండుకొనపోవంటిని. అప్పుడు వీధిరమ్మపునుండి “అయ్యో” “అయ్యో” అని కేలు వింటిని. అక్కటవేసిదిస్త్రీ కా, చురుబో, విడ్డెనా, చెప్పలేను. ఆకేక లేమోయని చూచుటకు వీధిలోనికి వచ్చితిని. ఎవ్వరును అవడలేదు; తిరిగి యింటిలో పలికి వెళ్ళితిని. పిమ్మట కొంతసేపటికి యద్దకో, ముగ్గుకో, వేముగ వెళ్ళుచున్నట్లు అకగులకెట్లము వినుటెను. మఱల బయట వచ్చితినిగాని, మఱల కీధిలో రుక్మరను కెబడలేదు. అందు విడ మఱల యింటిలోనికి వెళ్ళిపోతిని. అర్ధరాత్రియెనెమ్మట ఆయింటికితెలు వెళ్ళుకో కెరెకటల కెట్లముకలెని. ఎవరి యగిరెత్త నెవడెను. నేనీయి కెవడెనని అప్రూకుచెప్పటల గొంతునుకట్టి గర్జించితి. (బూక్ గర్జిత్వలకు ప్రత్యుత్తరం గా) నేను ముడవ మధ్యయని బాగుగ నెలుగుదును. కాని, నే నామెతో నెప్పడను మట్లాడినలేదు. ఆమెభర్తనుగాడ నే నెలుగుదును. ఆ యంత్రో నే మాట్లాడుట గలదు. మొదటి మధ్యయయ అలమెలును మాట్లాడుచుండెని నే నాతోతో చెప్పలేదు. తే 18 దిని నేను మొదటి మధ్యయని చూచితికదా? 14-వ తేదిరాత్రి అందు నాయంటిపొడగ కెల్లి: పప్పుడు నా కేమియ అక్కర్మయ కెల్లలేదు అప్పుడు నే నొక్కడమత్రమె చూచింటికి అరిగిమిడ కూర్చుండియింటికి నే నెవల నుమా కొకరికి కేళ్ళ కూర్చుండియింటికి. ఆ కేలో నుమా ను పని నైదునుండి అనరుగుండ కెల్లిరి. నేను మొదటి మధ్యయని చూచిపుడు వానితోడ మరయొక డుండెను. ఆ రెండవవాడెవరో నా కప్పుడు కెలియదు భూమిజగినరాత్రినేను పగుండుటకు వెళ్ళి కెడిప నాయి జిమిడగ వేముగ కెళ్ళువారి అకగుల కెట్లమును విడిచిని. మరకొంతసేపటికి ప్రక్క యింటికితెలు తియబడినకెట్లము వినుటెను. “ఎవక్కడ?” యని యెవరో అడిగెదరు. “ఇంటివాడనే”యను నెవారు కూడ వినుటెను. ఆవాబాగినవాడు ఎరుకలప్పుకెల్లియని గొంతువచ్చెడినిబట్టి యె అగిరెగిరి. వెంటనే నేను గవాక్షి గుండ చూడగా, గెరవురు నాయంటిపొడగ వెళ్ళుచుండిరి. వాలో నొక: చేతియంద లాతె గండెను. వీరు పోలీసు వారుగాన, వీర కెల్లెత్త నడియందుగని నేను తీర్మానించుకొంటిని. వరికొంతసేపటికి వరల ఆయింటికితెలు తొకవడిన కెట్లము వినుటెను. నాయంటిపొడగ ఎరుకలప్పుకెట్లము చూచితిని. మరికొందనిమమల కెల్ల వాడు ఎడటింటికితెలు తుట్టి: కెట్లము వినుటెను. వాడు ఆయింటిలోపలికి వెళ్ళెను. పొరుగింటినుండి నేనునిగి: కెట్లము నగుంచి నేను ఎరుకలప్పును అడుగెత్తెను. (నాగాజామూర్తిగర్జిత్వలకు జవాబు) నేను కెండవమధ్యయని 14 వ తేదీవాడు చూచినప్పుడు వానియంద విశేష చేమియు కనడలేదు. నరహాపపదయో విషయము గూడ నేనియు కనడలేదు. దాగికిమ్మట మఱల నాతోని పోలీసుసేవకొన నే మెట్లమెడుకు చూచితిని. నే నాతోని పోలీసుసేవలో చూడగానే నేను 14 వ తేదివాడు మొదటి మధ్యయతోడ జూచిది యాడెనని మఖిక్షణములనబట్టి యెలుగుగిరితిని. వాని తెలిసినకందగ్గుములన నేను నే 17 యొయమున, పోలీసువారు నన్ను పిలిచించిపుడ, వాతో చెప్పితిని. ఆ చనిపోయినగామెను నేను చాలకాలముగా నెలుగుదును. (గురుస్వామికెట్టిగర్జిత్వలకు తల్లిగము) ఆ (చనిపోయిన) మె నామూర్తిగ గొంతుకుండె యుండెను వాడుక, నే నామెను నెలుగు నడవలో చూచితిని. మొదటి మధ్యయయు, గూడెని పద్దయ యెడలో నుట్లాడుచుండి: నానోయవాని కెనిగురించినో నేను వినులే. (వ్యాయమాదిగర్జిత్వలకు తల్లిగము) 16 వ తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు నే నంటికి వచ్చి: వెంటనే ఆ

ముందువాటిరాత్రి నేను చూచినవిషయములను, వినివిషయములను పోలీసువారితో చెప్పితిని మొదటి (మఖ్య) విచారణలో నేను సాక్ష్యముపలికి నటట అబద్ధము. నే నొక వేళ అట్లుచెప్పియుండినయెడల, పోలీసువారితో గాదుగాని, యింటిలోనివారితో నని నాభావము.

సవరణకొన్నప్పుడు కల్యాణసుందం అయ్యరుగారి సాక్ష్యము:— కడవి: అక్టోబరు నెల 15 వ తేదిరాత్రి 12 గంటలప్పుడు నేను 60 వ నెంబురు పోలీసుకాక్ నెలినునోడ గమ్మ తిరుగుచుండగా, తలునాయకవీధిలో చనిపోయిన ఆమె యింటిలోనుండి యొకడు బయటకువచ్చుటను చూచితిని. నీ వెరడ పనియడుగా, ఈయింటికిచేరి: వాడనే యని చెప్పెను. తెలుగురు వాని ముఖముపొడ పడుంటుల కాక్ నెలిను దీపమున త్రిప్పిపట్టెను. నేను మ: పి: చూచితిని; వాడు చాల కలుకు ఆప్రూమను బోలుచున్నాడని నాయభిప్రాయము. మరవా డిదయమున భూమినిగురచు పి, ఆయింటికి వెళ్ళితిని; ఆ క్కడ ఆప్రూ వరును చూచితిని. నేను, నాతో డగ మ్మతిరుగుచుండిన కాక్ నెలినును, ఆముందువాటిరాత్రి ఆయింటినుండి బయటికివచ్చుచుండగా చూచినమ: పి యింత యం ఆప్రూవరును గుర్తించితిమి. బావి బరగోధించితిని; ఒకబ్యాకెట్టును, ఒకరువ్వలము కట్టిన మూటయొకటి అందులో దొరకెను.

పిమ్మట, 18-వ నెంబరు కాక్ నెలిను నాగాయణ స్వామి, ప్రాపు వెంకటాచలయ్యకెట్టి, పోలీసుఇకొన్నెక్కరు వారి, బి నంబెరమాళ్ళుకెట్టి, వెంకటాచార, చెంగయ్య, పోలీసుజిఇకొన్నెక్కరు గోవిందసామినాయడు, మున్నగు సాక్షులు విచారించబడిరి

క రాసులధికారుల ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 19:— వ్యాకముగరమునండిట్లు ప్రకటించబడినది:— పాండ్యుండు మఖ్యముగా, ఉతాశము ప్రభు: కుడు. తీసుకును మధ్య ఫింగరుల మధ్య తీరముగ జరుగచున్నది ఆగును, ఎయిలలమధ్య శ్రేణిపుల కాపురు మనో యద్దయచేయుటకు. ప్రక్తి నాలుకు చుట్టు జగిన సాగాటయు మన:లకు అనకూలముగ నే నుగిసింది కొట్ట కొననన్న మన:ందకములలో నె: కలను తెలియనేక, శ్రేణి పలు వా: నాక్రమించుకొని, మధ్యభాగమున నె: కెట్లపు: ను బోపు మాగ్గుమకరకున వచ్చిరి కాని మన అట్టిగా నే ఆ వాని వె: కిమ: రిమి, మముసా: గట్టుకొనసాధించి ల: లిరిగి ఆ: కమించుకొని శ్రేణిపులకు అరముగ న్న: కలింపించి. ఆగ్గములో మ: స్థా మలు ను: తీరియై యున్నది తిక్కిన నేనాముఖమునందంటెను తెలుపవగి: గంకలులులేయి: జరుగలేదు.

యుద్ధసహాయ నిధి.

బొంబాయి స్త్రీల ప్రాంతి.

బొంబాయి నవంబరు 19:— యద్ధ సహాయమునకు ఇప్పటివరకు బొంబాయి స్త్రీలు చేసినపని: రుపమాము 2 లక్షల రూపాయలను చందాలవన నమూనాచేసిరి. కొన్ని వా:ముల నుండి నైసికలకు కంఫర్టురు, మఖ: లు మొదలగు నవి కుట్టుటకు స్థానలుగడ్డను సంకె దించుచున్నారు. ఇప్పటి వరకు 45 శేల గజముల స్థానలుగడ్డను, 600 పానుల కలన గల డోలుగుడ్డను సంపాదించి కట్టించిరి. ఈపని ఒక చెంప జరుగ చుండగా బొంబాయిలో స్థాపించినవార్డింజిక్వియర్ల ఆనుప్రతిలోను ఆంబ్యులెన్సులైలు బండ్లలోను ఉపయోగించుటకు తల చెవులు మూసివేయు టో: లెన, తయారవేసిన ఇతర దస్తులను స: పాదించిరి. ఈస్తుథాను తగగున చేయుటకు లి: కె: గడ్డనాల: కా: సియున్న ఇప్పటివరకు 10 శేల గజములగుడ్డను ఉపయోగి: కిరి హిందూశ్రేణిమండియాగోపు క: వెళ్ళల యాని ఉ: తగలెన పటాలములలోని నైసికల: యొగ్గయొ, నో: కాధికారులయొక్కయు భాగ్యిల్లలకు కానలిన వెళ్ళు దుస్తులను కూవ తయారు చే: పించివారు. నైసికలకు కావలసిన పా: ర్యములు ఏ: గ్గుముల యందును ఇం: మ: మ: లోను స్త్రీ సంఘమువారు నిరుపమానముగా కార్యమును . దక్ష: తను చూపుచున్నారు. బొంబాయి నగరము నందలి అన్ని బాతు: వారును, అన్ని మతముల వారును సంతోషపూర్వకముగ సాహసముచేయు చున్నారు. యూరోపియన్ స్త్రీలు తగగునచేకి పంపి: వసుపల గాక సాగనీ స్త్రీలు 12 శే: క: పులను తయారుచేసిన పి: ప: చున్నదీ: స్త్రీలు 10500 క: పులను కంప: కిందా: స్త్రీలు 8 శేల క: పులనుప పి: ఇం: గాక హిందూ స్త్రీలు వ్యాంభిపుష్పి అనుగ్రాతిక వ నీ: వపు వులన్నీ: పి: ప: యుచేసిరి మొత్తము: ద బొంబాయి స్త్రీలు మా: యు 87500 క: పులను తయారుచేసిన: ఇం: గాక “యూథ ఇంకా కావలెనని” బొంబాయి స్త్రీలు, బాధినిధి వారు అనుచున్నారు.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

THE LATE LORD ROBERTS.

Impressive Funeral at St. Pauls.

Austria on the Verge of Bankruptcy.

JAPAN DECLARES WAR AGAINST TURKEY.

Great Battle Impending in Poland.

KAISER'S HEAVIEST STAKE.

(REUTER'S AGENCY)

The funeral of Lord Roberts naturally takes up a large amount of space in our columns with news that testifies to the homage the whole of the British nation from His Majesty downwards pays to the great departed soul. From the central theatre of war we have a few telegrams which individually do not possess much significance. Taken together they show a mortal combat proceeding in all grimness with rays of hope shining on the side of the allies. The Zouaves and the Algerians are specially mentioned. Russian achievements, so far as to-day's news goes, are noteworthy. In east Prussia fair progress has been made. The enemy has been defeated at Lodovitz on the Czenstochowa and Cracow line. In the South-eastern corner of Austria Hungary Russia is forcing her way putting the Austrians to flight. Against Turkey Russia has bombarded Trepizond and damaged the fort. She has also occupied an important place in the Euphrates valley. The Germans and the Turks have also been active. Between the Warta and the Vistula Russian vanguards are reported to have withdrawn. The German fleet has bombarded Libau in the Baltic. The Turks are said to be moving to the frontiers of the Batum district. Three Turkish destroyers appearing off Sulina in Rumania smelt a new development. We understand three officers are specially deputed to report the achievements of our Indian troops.

GREAT BRITAIN.

ACCOUNTS OF THEIR DOINGS.

Three Officers Deputed to Report

LONDON, November 19.
Replying to a question in the Lords by Lord Curzon, Lord Crewe stated that three officers had been deputed to serve on the staff of the Indian Forces and that their sole duty was to supply accounts of the doings of the Indian troops which they telegraphed to the Viceroy for circulation in India. The Government would do their best to assure distribution of all information which could possibly be sent.

BRITISH GENERALS KILLED.

LONDON, November 18.
Brigadier-General Fitzclarence, V.C., and General McMahon have been killed in action.

Naval Casualties.

Mr. Churchill announced in the House of Commons to-day that the naval casualties were 222 officers killed and 27 wounded, and 3,455 men killed and 428 wounded. These figures do not include a thousand missing from the naval division sent to Antwerp, nor 875 officers and men on the "Good Hope," nor the marines interned in Holland.

BRITISH POSITIONS ATTACKED.

Enemy Repulsed with Heavy Loss.

LONDON, November 18.
The Press Bureau states that the British third division was heavily attacked by artillery and infantry yesterday. The brunt of the attack fell on the two battalions. These were shelled out of their trenches, but they recovered brilliantly and counter-attacked driving the enemy back in disorder. An attack was also made on the second division, the enemy being repulsed with heavy loss.

OFFICERS' PAY.

An Amendment Scheme.

LAHORE, November 19.
The London Correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables under date the 17th November:—Mr. Asquith announced in the Commons that a scheme for the amendment of Officers' pay drawn up by Lord Kitchener was under consideration.

THE ROLL OF HONOUR.

LONDON, November 19.
The following casualties are announced:—

Killed.

Lieut. C. Phayre, Munster Fusiliers.
Lieut. Lord Congleton, Grenadier Guards.
Major Lord B. Gordon-Lennox, Grenadier Guards.
Second-Lieut. Dean, King's Royal Rifles.
Capt. K. Forbes-Robertson, Seaforth's.
Lieut. R. H. Phayre, Yorks Regiment.
Lieut. W. Rait-Kerr, Field Artillery.
Lieut. C. W. Tufnell, Grenadiers.
Second-Lieut. Vacher, Warwicks.

Major H. Herbert-Stepney, Irish Guards.
Second-Lieut. E. Burge, Wiltshires.
Second-Lieut. H. Vaughan, Durham Light Infantry.
Capt. W. N. Wells, East Kents.
Second-Lieut. C. A. K. Anderson, Royal Scots.
Second-Lieut. E. L. L. Anderson, Royal Scots.
Capt. F. Brodie, Camerons.
Lieut. A. E. J. Collins, Engineers.
Lieut. B. A. Combe, Royal Fusiliers.
Lieut. De Wend, West Ridings.
Lieut. N. W. Henderson, Royal Scots.
Lieut. G. Ness, Royal Scots.
Capt. Puxey, Royal Fusiliers.
Second-Lieut. H. Renny-Tailyour, Engineers.
Lieut. Stocks, Grenadiers.
Major A. H. Tyler, Engineers.
Lieut. Ward, East Lancs.

Died of Wounds.

Lieut. J. Pleydell Bouverie, Rifle Corps.
Second-Lieut. Schunck, West Surreys.

The P. and O. Co.

Declaration of Dividend.

LONDON, November 18.
The P. and O. Company has declared a final dividend of six and half per cent. together with bonus of five per cent. making the total distribution for the year fifteen per cent.

The Late Earl Roberts.

The Funeral Ceremony.

His Majesty to Attend.

LONDON, November 18.
The King will attend Earl Roberts' funeral.

Memorial Services.

At Delhi.

DELHI, November 19.
The Viceroy, the Commander-in-Chief and all the members of the Council and other principal officials both civil and military, attended the memorial service at St. James Church, Delhi, to-day in connection with the death of Lord Roberts.

CONDOLENCE MESSAGES.

From the L. G. of the Punjab.

The following telegram was sent by His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab to Countess Roberts, Englemer, Ascot on the 16th November:—On behalf of the Punjab where Earl Roberts' name is venerated by thousands of Punjabis who served under him and where his fame as a great soldier and a great man will long endure, I respectfully offer sincere sympathy.

MEMORIAL SERVICE.

At Lahore.

LAHORE, November 19.
A memorial service for the late Lord Roberts will be held at the Lahore Cathedral to-morrow.

TELEGRAMS.

MOURNING IN INDIA.

At Karachi.

KARACHI, November 19.
The public offices in Karachi of the Government, the Port Trust and the Municipality are closed to-day as a token of respect for Earl Roberts.

LORD ROBERTS' FUNERAL.

An Impressive Ceremony.

LONDON, November 19.
The funeral of the late Earl Roberts to-day was among the greatest spectacles in National History. Set rendered the conditions cheerless but the crowds were so enormous that the route from Charing Cross to Saint Pauls was inadequate to allow all to pay their respects. Troops lined the streets. The military procession was most impressive. The coffin was enveloped in Union Jack on which the dead Earl's Field Marshal's sword and baton were placed. His charger was led immediately in front of the coffin. The Pall-bearers were Field Marshals Sir Evelyn Wood, Lord Grenfell, Lord Methuen and Lord Nicholson and Admiral Sir Edward Seymour. Other Generals and Admirals and troops of all arms were in the procession including the London Scottish Guards, several batteries of Artillery and Naval Detachment. The detachment of London Scottish pipers headed the procession followed by the band of Scots Guards.

Winter Makes the Scene More Impressive.

King George Sits Before the Catafalque.

LONDON, November 19.
Winter mist penetrated into the Cathedral and enhanced the solemn impressiveness of the scene. The Great Congregation was in deep mourning relieved here and there, by scarlet tunics but the Military were mostly in Khaki. King George in Khaki sat by himself in front of the Catafalque which was lighted with candles. It was used at the funeral of Lord Wellington. Representatives of all the other members of the Royal family and of every section of the community and Dominions also attended.

Outside the "Dead March in Saul" was heard in a distance, and was taken up by the band within. Then to the blaze of the trumpets and to the rolling of the drums, a solemn procession entered by the west door and marched to the Catafalque under the dome on which the coffin was placed, Earl Kitchener heading the pall-bearers. "The Hymn 'peace perfect peace' moved the congregation deeply and then the Archbishop of Canterbury, the Bishop of London and other Clergy conducted the graveside service. Ashes were sprinkled on the coffin as it was lowered into the crypt after the benediction. All stood during the playing of "Chopin's funeral march" and the "Last post" by the trumpeters in the gallery in the dome.

THE NEW ARMY.

"Roberts' Million."

LONDON, November 19.
It is understood that the War Office is considering the suggestion from several quarters that the second million of the new Army should be called "Roberts' Million."

The Naval Battle.

Further Details.

Of the Battle.

LONDON, November 18.
The "Glasgow" left Coronel at nine on the morning of November 1st to rejoin the "Good hope," "Monmouth" and "Otranto" at the rendezvous. The "Good hope" signalled at two in the afternoon that apparently from wireless calls there was an enemy ship northward. The squadron was ordered to spread north east by east at the speed of fifteen knots. Smoke was seen at 4-20 in the afternoon. It proved to be three enemy ships. Our ships concentrated on the "Good hope" which was sighted at five in the afternoon. The squadron forty-seven minutes later formed a line ahead of the enemy who turned south. They were single line a head twelve-miles off. The "Scharnhorst" and "Gneisenau" were leading.

At 6-18 in the evening the speed was ordered at seventeen knots and the "Goodhope" signalled to the "Canopus" "I am going to attack the enemy now." The enemy was now fifteen thousand yards away and maintained this range at the same time jamming wireless signals. The sun was now setting immediately behind us and while it remained above the horizon we had the advantage in the fight but the range was too great. Sun set at 8-55 and visibility conditions were altered. Our ships were silhouetted against the after glow.

The failing light made it difficult for us to see the enemy who opened fire at 7-3 in the evening at twelve thousand yards followed in quick succession by the "Good hope," "Monmouth," and "Glasgow." The two squadrons were now converging and each ship engaged the opposite number in the line.

WAR FINANCE.

The New War-Loan Assured of Success.

LONDON, NOVEMBER 18.—The War Loan is assured of success. There is an enormous public demand and every indication that the whole amount will be covered before the week end.

A European Commits Suicide.

KARACHI, November 19.
Mr. W. D. Hodgert, Manager of the Karachi Branch Bombay Steam Navigation Company shot himself in his bathroom yesterday. The verdict was suicide when temporarily insane.

Bombay Council.

Additional Members.

BOMBAY, November 19.
Messrs. Evan Maconachie, I. C. S. and George Carnichael C. S. I. C. S., are nominated as Additional Members of the Bombay Legislative Council. (A. P. J.)

TELEGRAMS.

BELGIUM.

CARDINAL MERCIER'S APPEAL.

For Assistance for Malines.

LONDON, November 19.

Cardinal Mercier, petitioning the Commission of Relief for assistance for Malines, says labourers cannot find work to gain their daily bread.

Snow in Flanders.

Some snow has fallen in Flanders. Rheumatism and pneumonia are prevalent.

The German Failure at Ypres.

CALCUTTA, November 19.

A special cable from London to the "Statesman," dated 19th November, says:—

An official eye-witness, summarising the recent fighting, states that, though the Germans have gained some ground, they have not captured Ypres. We have naturally suffered heavy casualties, but have the satisfaction of knowing that the enemy has been foiled in his main object in the western operations and that we have inflicted immensely greater losses than those of our own.

Prussian Guards' Perseverance.

The perseverance of the Prussian Guards claims wholehearted admiration. The corps has retained the reputation for courage and contempt of death earned at St. Privat.

FRANCE.

FRENCH OFFICIAL STATEMENT.

Several Attacks, all Repulsed.

LONDON, November 18.

Paris.—It is officially stated:—We again repulsed several German attacks, notably south of Ypres.

British Maintain Their Front:

The British maintained their front.

Rheims Further Bombarded.

Rheims has been further bombarded.

Bombardments and Attacks.

Paris.—The communique adds:—The operations have been the same as on preceding days. There have been numerous bombardments and some isolated German attacks, which have all been repulsed.

Artillery Activity from North Sea to Lys.

From the North Sea to the river Lys there has been considerable artillery activity, especially at Neuport and eastward and southward of Ypres.

Zouaves' Brilliant Bayonet Charges.

Zouaves near Bixschotte carried the wood by a brilliant bayonet charge. They have been fighting for the wood for three days.

German Offensive Repulsed.

The Germans' offensive southward of Ypres by infantry has been repulsed.

Other Points.

There is nothing to report from Arras to the Oise.

Our artillery at Craonne has had the advantage.

There is nothing new from Rheims to Argonne.

Landwehr Battalions in Alsace Lose Heavily

We have retained the western part of Chauvencourt in spite of counter-attacks, and in Alsace the Landwehr battalions sent to the district of Saint-Marie-aux-Mines had to be withdrawn after losing half their effectives.

Latest Paris Communique.

LONDON, November 18.—(1-5 A.M.)

Paris.—Last evening's communique said:—The day was marked by very violent, almost ceaseless cannonade on our northern front.

The Germans blew up the western portion of Chauvencourt in the St. Mihiel region, which they had mined.

Elsewhere there was nothing noteworthy.

Arrival of second Contingent.

Enthusiastic Welcome at Marseilles.

MARSEILLES, November 19.

The French gave magnificent welcome to the fresh Indian contingent. The whole city was en fête when the Hussars, Lancers, Dragoon Guards' Field Artillery and the Indian Cavalry proceeded to the white-tented camp on the outskirts of the city. In spite of the long voyage the horses looked well. The perfection of the transport and the commissariat has greatly impressed the onlookers.

Still more troops are expected as that is only a portion of the force which left Bombay in October.

GERMANY.

THE NEW GERMAN LEVIES.

Limited Efficiency in the Field.

An Eye-Witness's Account.

ALLAHABAD, November 19.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—An official eye-witness states that there is evidence that the Germans are beginning to be affected by their heavy

TELEGRAMS.

losses. Prisoners state that the young men of the new corps cannot withstand the fatigues and privations and the middle-aged men lack ardour.

Incomplete Training of the Men.

The recruits have received only eight or nine weeks training and are not practised in entrenching.

Nevertheless he warns us against making too much of such sidelights and goes on to confirm his message of the 11th instant regarding the bravery of the youngsters and attributes this to the fruit of national discipline.

AERIAL WARFARE.

A Zeppelin Wrecked.

Near Gaastrecht.

ALLAHABAD, November 19.

The "Pioneer's" London Correspondent cables:—The "Mail's" Rotterdam correspondent says that a Zeppelin was seen near Gaastrecht on Sunday badly damaged and sailing in an almost vertical position. By desperate efforts the crew got her to the German side of the frontier where she became a wreck (Censored.)

Naval Operations.

In the Baltic Sea.

Germans Bombard Libau.

PETROGRAD, November 18.

The German fleet bombarded Libau on Tuesday causing outbreaks of fire.

RUSSIA.

IMPORTANT BATTLE DEVELOPING.

In Western Poland.

To Counteract Russian Flank Attack.

LONDON, November 19.

The battle raging in Western Poland has been developing in the last week to counteract the menaced flank attack by the Russians.

Germans at Thorn.

The Germans are utilising the strategic roads and railways in Silesia and have concentrated near Thorn leaving the Austrians the task of securing Cracow and opposing small forces of the Russians at other points:

Effect of this German Move

This counter-attack has caused the Russians to concentrate at some distance in the rear of the line reached in the western advance.

RUSSIANS CONFIDENT OF SUCCESS.

In the Impending Battle.

The Russians are confident of victory and declare that the issue will decide the whole war.

Desperate Stroke of the Kaiser.

They state that the German Emperor is staking his all on this last stroke.

GERMAN OFFENSIVE RESUMED.

Between the Vistula and the Warta.

PETROGRAD, November 19.

A despatch from the headquarters says:—Between the rivers Vistula and Warta our vanguards opposing the Germans who took the offensive are retiring in the direction of Bzoura. The enemy has succeeded in setting foot in the region of Lenczyca and Orloff and is sending vanguards towards Plautek.

IN EAST PRUSSIA.

Russian Advance Continuing.

LONDON, November 19.

The Russians in the Eastern Prussia continue to advance. Fighting is taking towards the front of Gumbinnen-Angenburg which the enemy is defending.

Our troops on the front of the Masurian lakes have reached the enemy's entanglements which we are forcing.

In Galicia,

Russians Occupy Passes of the Carpathians.

We attacked large enemy forces on the front Czenstochowa—Cracow and routed detachments operating near Lodovitz. We are occupying the passes of the Carpathians in Galicia.

In Poland.

An Austrian Communique.

LONDON, November 19.—(5-50 A.M.)

An Austrian official despatch says:—Austro-German armies in Russian Poland have forced the Russian main forces to a battle.

AUSTRIA.

Russian Operations.

Fighting Near Bukovina.

Austrians Fleeing After Sanguinary Battle

PETROGRAD, November 18.

Sanguinary fighting has taken place north of Bukovina where the Russians are progressing victoriously, the Austrians fleeing in complete disorder.

TELEGRAMS.

JAPAN.

TURKEY AND THE ALLIES.

Japan Declares War.

Japanese Ambassador Leaving Constantinople

LONDON, November 18.

Telegrams from Rome state that the Japanese Ambassador in Constantinople has requested his passports and will leave to-day.

THE COLONIES.

EXPRESSIONS OF LOYALTY.

From British Moslems.

LONDON, November 18.

Mr. Harcourt has received a telegram from the Sultan of Brunei on occasion of war with Turkey assuring the minister of his loyalty to the Sovereign and praying for the success of the British arms.

The Sultan of Lokoto has sent a thousand sterling to the Prince of Wales' Fund.

TURKEY.

OPERATIONS AGAINST TURKEY.

Russian Attack on Trebezonde.

Fort Damaged.

PETROGRAD, November 18.

Russians have bombarded Trebizonde damaging the fort.

RUSSIANS CAPTURE DATAH.

In the Euphrates Valley.

PETROGRAD, November 19.

The Russians on the 15th instant took Datah by assault an important centre of communication in the Euphrates valley.

IN BATUM PROVINCE.

Arrival of Turkish Reinforcements.

The Turkish reinforcements have appeared on the frontier of Batum province.

ACTIVITY OF TURKISH NAVY.

Turkish Destroyers off Sulina.

PETROGRAD, November 19.

Three Turkish destroyers have appeared of Sulina.

UNITED STATES.

In East Mediterranean.

American Cruiser Fired on by Mistake.

WASHINGTON, November 19.

The United States cruiser "Tennessee" was fired upon while proceeding from Vourlah to Smyrna to pay an official call on the Navy department. It is believed the firing was due to misunderstanding.

Further Details of the Incident.

PARIS, November 19.

The "New York Herald" states that the United States cruiser "Tennessee" asked to be allowed to enter the port of Smyrna in order to protect the foreigners. It was refused where upon the "Tennessee's" launch approached the port. The launch was fired upon and compelled to retire. The Commander then announced that he would force his way in. The authorities fearing bombardment left the town.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

BOMBAY.

AUSTRIAN LOSSES IN THE WAR.

Sad Plight of Austria.

On the Verge of Bankruptcy.

CALCUTTA, November 19.

A cable to the "Statesman" says:—The "Morning Post" publishes a Budapest letter giving private official figures of the Austrian losses during the first three months and stating that Austria is on the verge of bankruptcy. She can find two million more men but no money. (Censored.)

OBITUARY.

Maulana Shibre.

DELHI, November 19.

The death at his home in Aligarh after short illness is reported of Maulana Shibre who held in much esteem in the Mahomedan world for his researches into Islamic history.

Paris Bulletin.

LONDON, November 19.—(5-15 P.M.)

A communique issued in Paris says:—There has been increased artillery activity in Flanders particularly from North Sea to Lys. No infantry attack has been made between Oise and Aisne while operation around Trécyval finished favourably for our troops. The enemy had carried our furthestmost trenches and reached the central crossroads when our Algerians drove the enemy back recovering all the lost ground and inflicting heavy losses. We maintained our positions in Argonne there is nothing to report on the rest of the front.

CALCUTTA.

THE PRIZE COURT.

The "Trostburg" and "Kurmark."

CALCUTTA, November 18.

This afternoon before the Chief Justice sitting at the Prize Court the Advocate-General resumed the application on behalf of Port Commissioners in connection with the unclaimed and undelivered goods of German steamers "Trostburg" and "Kurmark". His Lordship gave liberty to the Port Commissioners to exercise their powers of sale over the goods and to hand over to the Marshall the sale proceeds after deducting their charges.

Expressions of Sympathy.

IN INDIA.

The Calcutta Corporation.

CALCUTTA, November 18.

At to-day's meeting of the Calcutta Corporation Rai Radha Charan Pal Bahadur moved a Resolution expressing their deep sorrow at the death of Lord Roberts and offering condolence to Lady Roberts and the bereaved family. In the course of a lengthy speech the mover said that it is no conventional exaggeration to say that we are proud to be linked to England and to glory in her glory to rejoice in her triumph and to grieve with her in her sorrows as partners of the Empire. It is fitting that the Corporation of Calcutta on behalf of the Premier city of the East also the erstwhile capital of India should give expression to this outburst of public sorrow. Nawab Serajul Islam seconded the Resolution which was carried every one standing.

The next Resolution considered by the Corporation was that in view of the fact that the European war has seriously affected the trade of Calcutta and thrown numerous people out of employment a Special Committee be appointed to consider whether it is possible to reduce rates and taxes. The matter was eventually referred to the finance committee of the Corporation for consideration.

BOATING ACCIDENT IN BENGAL.

Heavy Death Roll Feared.

NOAKHALI, November 18.

A Ferry boat with three-hundred persons on board capsized at Hatiya steamer ghat on Sunday at 2 A. M. Seventeen dead bodies have been found and it is feared that loss of life is heavy.

BOMBAY.

Theft by a Sailor.

BOMBAY, November 18.

The Third Presidency Magistrate to-day sentenced to six months rigorous imprisonment Alexander Aitchison, ship's corporal and first class pensioner now discharged from the Navy, who was charged as servant with theft, forgery and cheating. On the 28th October last Mr. Hughes, Paymaster of Royal Navy, lodged a complaint that a cheque for Rs. 3000 drawn in favour of Captain Cooper, Master of the Collier "Tresbridge" had been stolen from the office and cashed at Thomas Cook and Sons. The Police arrested the accused who was an employee in R. I. M. Office. The accused pleaded guilty and nearly Rs. 700 and some jewellery were recovered from certain persons with whom the accused had been living.

BURMA.

Burma War Relief Fund.

RANGOON, November 18.

Burma war relief fund is fast reaching a sum of five lakhs of rupees. A sum of Rs. 60,000 has been forwarded to the treasurer Prince of Wales War Relief Fund, London through the Accountant General, Burma.

Mandalay Moslem Loyalty.

RANGOON, November 18.

At a mass meeting of the Mohomedans held at Mandalay yesterday a resolution was unanimously passed declaring their deep rooted loyalty and unflinching devotion towards the person and Government of the King-Emperor.

River Accident.

An Anglo Indian J. Franks, Gunner of B. I. S. N. Cos Steamer "Fazilka" and a Chittagonian Sampanwallah lost their lives to-day while a Sampan containing two deceased and four others of the ships crew were going in boat to jetty the boat turned turtle. All occupants except the deceased were saved by catching hold of the ropes attached to cargo boats. Franks and the Boat Rower were never seen again.

UNITED PROVINCES.

The Hindu University.

ALLAHABAD, November 18.

The "Pioneer" says:—The Hon. Sir Harcourt Butler paid a short visit to Allahabad on Tuesday on business connected with the Hindu University scheme and was to return to Delhi on Wednesday evening.

Public Records Commission.

The second report of the Commission on Public Records has now reached India. This report does not directly concern India but is of interest in this country. The Commission examined the India Office records pressed themselves as satisfied with them.

ALL-INDIA WEATHER.

SIMLA, November 18.

There has been little precipitation in hills in Northern India. Conditions remain unsettled over South of the Bay.

FORECAST:—No important change.

THE ROLL OF HONOUR.

Indian Casualties.

DELHI, November 18.

The following are names of officers in the eleventh list of casualties reported from France and Belgium:—

Killed in Action.

Lieut. McKay (attached) Third Sappers.

Died of Wound.

Major Phillips, D. S. O., 28th Battery, R. F. A.

Wounded.

Lieut. T. S. Jobson, 27th Light Cavalry.

Jemadar Khusal Singh Takuli, 1st, 39th Garhwal Rifles.

Jemadar Indar Singh Negi, 2nd 39th Garhwal Rifles.

Subadar Wassan Singh, 58th Rifles.

Capt. H. W. Martin, 59th Scinde Rifles.

Capt. C. A. Shute, 107th Pioneers.

Subadar Ma or Sharam Singh, 107th Pioneers.

INDIAN MEDICALS.

Given Lieutenancies.

CALCUTTA, November 19.

Dr. S. P. Sarbadhikari, Commandant of Bengal Ambulance Corps, has received a communication from the Government of India to the effect that two members of his corps have been granted direct commissions as Lieuts. in I. M. S. The two officers are Lt. N. Mukherjee I. M. S. (Calcutta), F. R. C. S. (Edin) who has been posted to Peshawar and Lt. S. C. Sen Gupta M. D., F. R. C. S. (Edin) who has been posted to Poona for service with Indian troops. Other appointments are impending.

A DACOITY.

Serious Investigation.

CALCUTTA, November 19.

It will be remembered that a dacoity of a serious character was committed on the 7th instant at Mamora-bad police station Deygonga, Baraset, in the house of Babu Kristo Mohan Ghosh, a well-to-do resident. The District Police, Alipore, as a result of investigation have declared that to be a political dacoity. It appears that the dacoits were armed with revolvers and seemed to belong to Bhadrakal class. Officers of Bengal C. I. D. have taken up further investigation of the case.

PROHIBITION FOR PLYING VESSELS IN HOOGHLY.

CALCUTTA, November 19.

The district Magistrate of Alipore has issued the following notice:—All ships, steamers, boats and other sea going vessels have been prohibited from entering into and plying between sunset and sunrise in the river Hooghly at Culpi and places called James and Mary Sands. All persons disobeying this order and trying to ply their vessels in the forbidden area will be shot at or otherwise severely punished. Dafadars and Chowkidars have also been specially instructed to apprise the people in their respective "Mahallahs" of the purpose of this order.

కర్ణాటక ఘోషము.

ఇది శ్రీలహరి కల్పవృక్షము. శ్రీలహరికాలము: బహిష్కరణకుండుట, మయిలసరిగా పోకపోవుట. మేనాహ్లాధులు, తలసేప్పి, అశక్తి, సంతాపము, మలబద్ధము, కరుణ, రోగము, ఋతుకుల, మొదలగు శ్రీలహరిధులను నష్టముగా గా కుదిర్చి సంతాపములను జేయుటలో అడ్డవీధియనునది. 4 సీసాలు చాలు; సీసా రు 1-4-0 4 సీసాలు రు 4-8-0.

భారతీయ బాల్యపుత్రం:—ఇది బిడ్డలకు ఆమృతమృత్యుము. అశక్తి, గర్భవాతము, పురాణజ్వరము, కృత్త్యము, మొదలగువానిని హరించి మంచి బలము, జీర్ణ శక్తిని కలిగించి బిడ్డలను పురిపిల్లలవలె పెంచును. సీసా రు 0-8-0; 6 సీసాలు రు 2-8-0.

సుకేశరంజని తలనూనె:—ఇది మిక్కిలి పరిమళము గలిగి పూలవాసనను గుప్పించిట్టుచుండును. వెంట్రుకలను చక్కగా పెంచును. మృదుత్వమునిచ్చును. మెదడుకు చల్లదనము. సీసా రు 0-8-0; 6 సీసాలు రు 2-8-0.

అశ్వగంధలైలము:—దీనితో తలముంటుకొనినలేక రాచ కొనిన, తలనొప్పి, పాగ్గొప్ప, కండ్లముంటులు, మందు, మొదలగువానిని హరించి మెదడుకు చల్లదనమునిచ్చి వెంట్రుకలను నల్ల పరిచి పెంచును. సువాసనయుగలదు. సీసా రు 0-8-0 (6 సీసాలు 1-4-0) ట్రాన్సు సీసా రు 0-2-0. వి.పి. ఖర్చుల ప్రత్యేకము. పి. జి. పి. అండుకో. ఆయుర్వేదసమాజం. పాంచాయ గుంటూరుజిల్లా.

చుండుకు నూనె

సీసా 1-కి 0-8-0. వి.పి. సహా 0-10-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జల, గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగా బెరుగ గలవు. అమృతాంజనం డిపో, 109 ఫేరిరోడ్డు, బొంబయి.

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0 12 కి రూ. 1-2-0

పండ్లనువ్వలకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి ఉండును. ఈ దంతచూరముతో పండ్లతోముడి వలన చిగుళ్లు పెట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోటదుగ్గంధము లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగానుండును.

సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది. ఒక స్పాగి వాడి పరిశీలించి చూచుటకు యుక్తము. పంటిపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము. ప్రతివారము వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము.

తామర తయిలము

మా తామర తైలము ఒక్క డబ్బాను ఆరు అణాలకు కొని నాలు గైదుసారులు రాచిన యెడల, తామర నిర్మూల మగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరు అణాలు తిరిగి తీసికొనవచ్చును అనేక సంవత్సరములు, మాసములు బాధపడినవారు దీనివలన తక్షణమే సుఖముపొందిరి. హా! నిదురపట్టక బజ బజ బజుకుచుండు అవస్థ పగవచ్చినవారు వద్దు. రాజారాణి గల బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది.

కలరామాత్రలు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా ప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుజాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట ఆవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

గహణిమాత్రలు.

20 మాత్రల డబ్బీ 1 కి రు 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బాక విరేచనములు, జగట విరేచనములు, అక్షర్ణ విరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే పారిపోవును. నీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును.

కఫహరి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. 1. శైత్యము వలన ఏర్పడుదగ్గు, 2. శీతకాలమునవలించు దగ్గు, 3. శ్వాసకోశముల నూశ్మనాశములందు ఏర్పడుదగ్గు, 4. ఉబ్బనము, 5. క్షయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసిన మందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస విల్లి కూతలు ఎగరొప్పు ఆయాసము మొదలగు కఫకోగములు శ్వాసకోశముల నూశ్మనాశములందు ఏర్పడు బొగ్గుపులుసువాయువు త్వరలో ప్రాణవాయువునకు మారనందున కలుగును. వృద్ధిజేదుచు, మేహకారకమున బుట్టి శరీరమునను మంచికొనుట

కఫహరి చూరము

ఈ చూరము సనమూలికలచే చేయబడినది దగ్గు, ఉబ్బనము, కాసపీస తైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట మంచిది. చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0.

గజికి తైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-2-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జ, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నవి. ఈతైలమును నాలుగుపూటలు రాచిన తప్ప పనిజేయును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి
6,7 తయి శెట్టిపిల్లి, మదరాస్.

విజయపు చేయబడిన "శకుంతలా" నెండుకలు పెరుగు సుగంధతైలము.
26 విభముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. తపాలఖర్చులు 0-3-0

ఇందలి రమణీయమగు వాసన చెప్పు నలవిగాను. తలకు పెరిమి డవుకొని ఇరుగు పొరుగు యిండ్లకు కూడా వాసన యును. నెండుకలను పెరుగు నిచ్చును మెడనునకు చలన కలుగును. కండ్లకు చల్లదనము నిచ్చును. కొందరు ప్రాతానా పరచినందున ఈ చమురును స్వేషణగా మనోహరమగు వాసన ద్రవ్యములు చేర్చి తయారు చేయించి వేలకొలది డబ్బీలు విక్రయించి యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది.
86 బహుమతుల వివరం:—స్త్రీలు తలలో ధరించు కొప్పుపుష్పం 1, దంత పుడు క్లెన్సర్ 1, ముఖముచూచు అద్దము 1, జర్మను సీల్స్ కాయకబరికె 1, వాసన పోపుబిళ్ళ 1, తాంబూల మాత్రలు 22,

కొండి చిలుకలు 6, కార్ నేషన్ బ్రాచి 1, పుసుగుడబ్బీ 1, అత్తరుబిళ్ళ 1, వెరకి 86 బహుమతులు యివ్వఁబడును.
మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, పోసుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

స్పెన్ వర్క్.

ఇది 120 పేజీలుగల పుస్తకము.

ఇది ఎలిమెంటరీ స్పాల్లో ఒకటి మొదలు అయిదవ స్టాండర్డు వరకు చదువు బాలరతును, ఉపాధ్యాయులను, ట్రయినింగు టీచర్లను మిక్కిలి యోగ్యముగా మ్రోసి. ఇందు కను చతుర్వజములు, బ్రతుకములు, సహంతర చతుర్వజములు, విషయ చతుర్వజములు, విషయకోణ సుచచతుర్వజములు, బహుభుజములు, కీనియొక్క వైకాల్పములను కనుగొనట, భూమి కొలత మొదలైనవి, మాజికల్క్యులేషన్లు అభ్యాసములు లభింపు. ఇట్టి పుస్తకము ఇదివరలో తెలుగున లేనేలేదు.
(ప్రతి ఉపాధ్యాయునివద్దను తప్పక యుండవలెను.)
దీనివల ఎనిమిది అణాలు.

ఒకడజను పుస్తకముల మీద ఒకపుస్తకము కమిషను ఇవ్వబడును. భాగవత చంపు-పద్మరాజ ప్రణీతము వెల రు. 0-8-0 వలయువారలు ఈక్రింది ఆడ్రెసునకు గ్రాసి తెప్పించుకొనవలెను
కెర్రా జోగయ్య టీచర్,
బోర్డు హైస్కూల్, అమలాపురం.
గోదావరి జిల్లా.

జాతక సర్వస్వము.

ఇది జ్యోతిష్శాస్త్ర విషయమై ఆశాలగోపాలము నులభముగా తెలుసుకొనుటకై మాచేయుప్రింపించి ప్రకటింపబడినది. దీనివలన జాతకాదుల విషయ ములు మిక్కిలి సులభముగా తెలిసికొనవచ్చును. గ్రంథము ధర్మసంకీర్తనములమీద సుందరముగా నచ్చువేయబడినది. ప్రతి 1-కి రు 2-0-0 లు. పోస్టేజ్ కొనునవాకే భరించురది. వి.పి.గా పంపించబడును. వలయువారు—
(16-11-14)

మ.రా.రా.శ్రీ దిగవల్లి వెంకటగోపాలరావు గారు కవిలేళ్ళరపురం యెట్టిబుచ్చుజూరు ఆశీసు మాజువీడు. కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

ఈపంకలు కొనునారికి పిటితోపంగ 1-కి "అత్తలారా బతుకున కొరవని కొడంగ ప్రలాపము" అను నూతన గ్రంథ మొకటి కూడా ఇనాముగ పంపబడును.
తొందరపడము! తనకేలు కర్చుపడినది!! జనుకొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్చుపడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకలారా! శృంగారమున్ను జాగరికతయున్ను కలగొనిన అనుభవ పట్టుపంచలు పంపించినందుల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుకొని సో మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నవి. ఇందులో ఎరువు, కచ్చు అకుపచ్చ, శోబా, మేనువర్చుం గి. మారదీపిన్ని 24 మారకడలుగల పట్టుపంచ 1-కి 0-0-0 తుంచ 1-కి తపాలఖర్చులు ... 0-4-0
శీటో వెంకటపంచల కొనునారికి తపాలఖర్చులు ఇవ్వాలి.
టీ. సి.రా.రా. మొదలియారే, కి, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లి క్లె-డి, మదరాస్.

కొత్త నవల! మనోహరమగు నవల! !

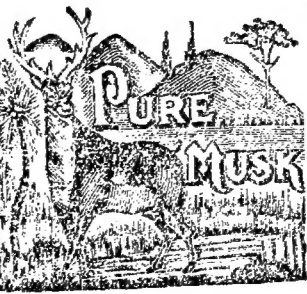
ఇందుమచే.

నంగదేశ కవిసార్వభౌములలో నొకరైనట్టియు, జగ ద్విఖ్యాతించి గాంచినట్టియు శ్రీరమేశ్వరచంద్రదత్తగారి నవల ననుసరించి యశ్వంతి మృదమధురైలిని రచింపబడినది. కథా సందర్భ మతిమనోహరమై, నీలిదాయకమై నూతన భావవిలసి తమై యద్భుతమగు నుండును ఇందలి దేశభక్తి, దైవభక్తి, ధర్మావర్తక, స్వాధ్యాయము, దీనరక్షణ పరాయణత్వము చెప్పులదికాదు. పత్రికాతాతీలకంటె కథానాయిక లోనయి నయిదును లభింపఁజూచుచు చదువరుల హృదయంబుల నీరు గావించును. దేశాన్నిత్యమనకు హానికరములగు దురాచారము లిందు ఖండింపబడెను. ఈనవల జడుపాపారంభించిన ముగించువఱకు విడువవోపరు. డెమ్మివైకాలో చక్కని కాగితము లవై యందముగ ముద్రింపబడి 204 పుటలను గలిగియున్నది. వెల 10 అణాలు. పోస్టేజ్ పోష్యేకము.
మ.రా.రా. హేజీబు రామారావుగారు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

పోస్టేజి సహ ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.
ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుదెలిసి యున్నాము. కొరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.
జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.
రైడ్లగ్రామి మినికంకర్ గోవిందజి, ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము, 22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పి. యక. సింహ అండు కంపెని, 26, ఆదియప్పనాయనివీధి, మద్రాసు.

కర్పూరం తులం 0-కి రూ. 2-0-0. సింహం లూడియానా పాల యంగున 12 తులముల డబ్బా 0-కి రూ. 1-0-0
సింహం సుగంధకర్పూరపాడి డబ్బా 0-కి రూ. 0-8-0
కేటలాగులు వలయువారు వాగ్సి తెప్పించుకొనుడు.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరొజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

అమృతాంజనం డిప్లో. 10%, ప్రేమి కొట్టి, కొంబాయి 7, తంబు సెట్టివీధి, చెన్నై పట్టణము.

శ్రీరంగరాయవిజయము.

విజయనగరరాజ్య చక్రవర్తి శ్రీకృష్ణదేవరాయని గం తలివారిలో కడపటిపురుషుడు శ్రీరంగరాయుడైనవలకు కథా నాయకుడు. కథాఅద్భుతము, రచనతమము. ప్రతి 1కి అణాలు 8 పుస్తకము వలయువారు "యస్. వి. రంగాచార్యులు 88 వరదా ముత్తినప్పకొ వీధి చెన్నై పురి" అని వ్రాసి పుస్తకము వడయంగలరు. (8-11-14)

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్నిరకముల "స్టాపు"లకును మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకన్న మౌకంపెని గొప్పదియు, నమృతమయినదియు నయ్యున్నది. ఇది మాకు ముఖ్యమైన పనియగుటవలననే మాభారతదారులకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము.
సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరీలను

నె 100 (detachable) (శిల్పముగల, శిల్పము లేని) 2 బర్నరులు 1 నా యివ్వబడును. తీరు బల్లెలం దిరుగు ట్టి యివ్వగోయు లకు కడుముఖ్యము. కీకావెట్టె సహాయక	నె 11 (detachable) చాలాబల్లిప్తముయి నది. ఎక్కువకాలం పనిజేయ గలిగినది. మిక్కిలి పొగడ్త గన్నది. టీకావెట్టె సహాయక రు. 9-8-0
నెం 45, 48 రు నూతనముగా తయారుచేయబడినవి. నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టీకావెట్టె సహాయక వెల రు. 8.	నెం. 200 పాకెట్ స్టాప్ చిన్నదియు చెయి ఇముడ్చు, (లదియు, టీకావెట్టె సహాయక వెల రు. 5-8-0
కీ. ఎస్. పి. జీ, 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, వర్తకులకు ప్రత్యేకపుధరలు యివ్వబడును.	

నూతన రోమసంహారి. మహారాజా సోప్.

ఈ నూతన రోమసంహారి ఒకతూరి ఉపయోగించుట వలన దేహమందలి దేభాగ మున యుండు రోమమును చెడుపులేక కుద్ధము గాను యెటువంటి మచ్చలులేక యను నివర్తించును. చర్మ ముయొక్క స్వభావమైన రంగులు కాంతిని పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకదే.
వెల 8 బిళ్లలు వెట్టె 1-కి రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు. 8 పెట్టెలు రు. 2-10-0 తపాలఖర్చు 0-6-0
వలయువారు:—ఆర్. వి. మంజీట్ అండు కంపెని నెం 6 బందరువీధి వర్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

(2 సంచికలు వెలువడినవి.)
ఇం దన్ని జేకముల చరిత్రయు సులభ మగు భాషలో తగినవలయు. లతో కథలవలె వర్ణితమగును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు (రమారమి 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0 (పోస్టేజ్తో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సంవత్సరము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును
వలయువారు:—
గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ, చింతాద్రివేట, పర్రాసు. అని వ్రాయుడు.